ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΙΟΥΝΙΟΣ, 1839.] [ΑΡΙΘ. 30.

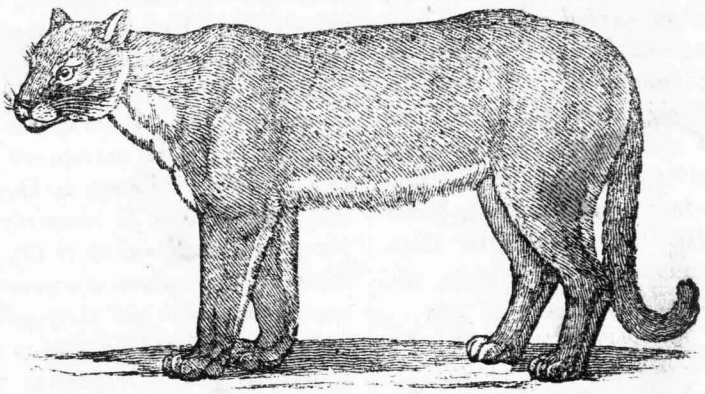

ΛΕΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ, ἢ ΚΟΥΓΟΥΑΡ.

Το Ἀμερικανὸν τοῦτο θηρίον κοινῶς μὲν λέγεται Κούγουαρ καὶ Πάνθηρ, κάποτε δὲ Λέων Ἀμερικανὸς, ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτοῦ κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὸ χρῶμα πρὸς τὸν λέοντα τῆς Ἀνατολικῆς ἠπείρου. Εἶναι μὲν ὀλίγον τι μικρότερον, ἀλλ' ὄχι καὶ ὑποδεέστερον κατὰ τὴν μεγαλοψυχίαν, τὴν ἐπιείκειαν, καὶ τὴν γενναιότητα, αἵτινες τόσον πλουσιοπαρόχως, πλὴν καὶ ψευδῶς, ἀπεδόθησαν εἰς τὸν βασιλέα τῶν θηρίων. Ὁ Κούγουαρ εἶναι ὡς ἓν τρίτον μικρότερος τοῦ λέοντος, στερεῖται δὲ ἀπὸ χαίτην, ὡς καὶ ἀπὸ θύσανον εἰς τὴν ἄκραν τῆς οὐρᾶς, ἥτις ἔχει τὸ ἥμισυ περίπου μῆκος τοῦ σώματος καὶ τῆς κεφαλῆς.

Ἀρχήτερα, τὸ θηρίον τοῦτο ὑπῆρχεν ἀρκετὰ πολυάριθμον εἰς ὅλας τὰς εὐκράτους καὶ θερμὰς χώρας τῆς Ἀμερικῆς· ἀκόμη δὲ καὶ τὴν σήμερον, εὑρίσκεται, ἂν καὶ οὐδόλως πολυπληθὲς, εἰς τὰ νότια, τὰ μέσα, καὶ τὰ βορειοδυτικὰ μέρη τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, καταντῶν ὅμως βαθμηδὸν σπανιώτερον, καθόσον αὐξάνει ὁ πληθυσμὸς, καὶ ἐκτείνεται ἡ καλλιέργεια. Εἶναι μὲν ἄγριον καὶ θηριῶδες ζῶον, πλὴν δειλὸν καὶ προσεκτικόν. Κατὰ τὴν ἀγριότητα ἐξισοῦται μὲ τὰ περισσότερα τῶν ὁμοειδῶν του, καὶ φονεύει πάμπολλα μικρὰ ζῶα, διὰ νὰ πίνῃ τὸ αἷμά των· ὅταν δὲ ἡ πεῖνα τὸ βιάσῃ, ἐφορμᾷ καὶ κατὰ μεγάλων τετραπόδων, ἂν καὶ δὲν ἐπιτυχαίνῃ πάντοτε.

Ὅταν ὁ Ἀμερικανὸς λέων πιάσῃ πρόβατον ἢ μόσχον, σφίγγει αὐτὸ ἀπὸ τὸν λαιμὸν, καὶ, ῥίπτων εἰς τὰ νῶτα τὸ θῦμά του, τρέχει μὲ πολλὴν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα, ὥστε νὰ τὸ καταφάγῃ μὲ ἡσυχίαν. Δορκάδας, χοίρους, πρόβατα, καὶ μόσχους διαφθείρει ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὁ Κούγουαρ· καὶ κάποτε ἓν ἢ δύο ἀπὸ τὰ θηρία ταῦτα ἐπροξένησαν μεγίστην θραῦσιν εἰς ποίμνια καὶ εἰς ἀγέλας. Ἀναβαίνουν, ἢ, μᾶλλον, πηδοῦν ἐπάνω εἰς μεγάλα δένδρα, μὲ θαυμαστὴν εὐκολίαν καὶ ταχύτητα· ἀπεκεῖ δὲ πίπτοντα κατεπάνω εἰς δορκάδας καὶ ἄλλα τετράποδα, ἁρπάζουν οὕτω ὅσα οὐδέποτε ἤθελαν ἐμπορέσειν νὰ προφθάσωσι.

Κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν σπανίως βλέπεται ὁ Κούγουαρ· ἀλλὰ τὴν νύκτα φρίττει πολλάκις ὁ ὁδοιπόρος ἀκούων τὴν εἰς αὐτὸν ἰδιάζουσαν κραυγὴν, ἢ ξυσπᾶται αἰσθανόμενος τὰ προσεκτικὰ βήματα τοῦ ζώου λαθραίως πλησιάζοντος, μὲ σκοπὸν νὰ πηδήσῃ κατά τινος ἀπροφυλάκτου ἢ κοιμωμένου, τὸν ὁποῖον τίποτε ἄλλο δὲν ἐμπορεῖ νὰ σώσῃ εἰμὴ ταχεῖα φυγή. Ὅτι ὁ Κούγουαρ ἐφορμᾷ κατὰ ζώων μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν, εἶναι πασίγνωστον εἰς τοὺς διατρίψαντας ὅπου εὑρίσκεται τὸ θηρίον τοῦτο· καὶ βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ ἐφεξῆς ἀνεκδότου·—

Πραγματευτὴς ὁδοιπόρος, ἄοπλος ὤν, καὶ κρατῶν ἱκανὰ χρήματα, ἔλαβεν ὑποψίαν ὅτι ἔμελλε νὰ λῃστευθῇ, καὶ ἀπεφάσισε μεθ' ἑνὸς ἄλλου συνοδοιπόρου, καὶ αὐτοῦ ἀόπλου, νὰ διανυκτερεύσωσιν εἰς τὰ δάσῃ χωρὶς πῦρ· ὅθεν, ἀφήσαντες τοὺς ἵππους αὐτῶν λυτοὺς, ἐπλαγίασαν ἐπὶ τῶν φύλλων καθεῖς μὲ τὸ ἐπάπλωμά του. Τὴν νύκτα ἐξύπνησαν ἀκούσαντες τοὺς ἵππους νὰ βογχάζωσι· μετ' ὀλίγον ἤκουσαν αὐτοὺς πηδῶντας, ὡς νὰ ἐζήτει κάνεῖς νὰ τοὺς πιάσῃ· ἀφοῦ δ' ἐπέρασε μερικὴ ὥρα, ἤκουσαν πάλιν καὶ οἱ δύο θόρυβον, τὸν ὁποῖον ὑπέλαβαν ὡς προερχόμενον ἐξ ἀνθρώπου, συρομένου πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν του· καθότι ἤκουαν, πρῶτον, μίαν χεῖρα προσεκτικῶς ἐκτεινομένην καὶ πιε-

ζομένην ἐλαφρότατα ἐπὶ τῶν φύλλων, διὰ νὰ μὴ γένῃ πολλὴ ταραχή, ἔπειτα τὴν ἄλλην, καὶ, τελευταῖον, τὰ λοιπὰ μέλη, ὁμοιοτρόπως, καὶ μὲ ἴσην φροντίδα. Ὅτε δὲ τοὺς ἐφάνη ὅτι ὁ πονηρὸς οὗτος λῃστὴς δὲν ἀπεῖχεν εἰμὴ τέσσαρας ἢ πέντε πήχεις, ἤγιξαν ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ἀνεπήδησαν συγχρόνως, καὶ ἔδραμαν ἀρκετὰ μακρὰν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ αὐτοῦ δάσους, ὅπου ἔμειναν χωρὶς πλέον νὰ ἐνοχληθῶσι. Μετ' ὀλίγον, ἤκουσαν τοὺς ἵππους μανιωδῶς ρογχάζοντας καὶ πηδῶντας· πλὴν δὲν ἐτόλμησαν νὰ σηκωθῶσιν, ἑωσοῦ ἔφεγξε καλῶς, καθότι ἠγνόουν εἰσέτι τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐχθροῦ των.

Ὅτε πλέον ἐξημέρωσεν, ἀναβάντες εἰς δένδρον τι, ἀνεκάλυψαν τοὺς ἵππους μακρὰν εἰς τὴν πεδιάδα. Ἀφοῦ δὲ τοὺς ἐπλησίασαν, ἐγνώρισαν εὐθὺς ὅτι ὁ ταραχοποιὸς ἄλλος δὲν ἦτον εἰμὴ Κούγουαρ. Πηδήσας κατεπάνω τῶν ἵππων, κατέσχισεν οὕτω τὰ δυστυχῆ ζῶα μὲ τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχάς του, ὥστε δυσκολώτατα ἠμπόρουν νὰ τὰ ἐλαύνωσι. Καὶ ἄλλοι διάφοροι περιηγηταὶ ἡνωχλήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ, ὡς πιστεύεται, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ θηρίου.

Εἰς τὰ μεμακρυσμένα καὶ ὀλιγάνθρωπα μέρη τῆς Πενσυλβανίας, μιᾶς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ὑπάρχει ἔτι ὁ Κούγουαρ· ἡ δ' ἑπομένη διήγησις τοῦ τρόπου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐφονεύθησαν ἐκεῖ δύο τῶν ζώων τούτων, εἶναι ἀξιοπερίεργος, διὰ τὰ συνακολουθήσαντα ἰδιαίτερα περιστατικά.

Τὴν ὀγδόην Δεκεμβρίου 1825, κυνηγός τις ἐπλήγωσε ζορκάδιον εἰς τὴν πλάτην· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο θανατηφόρος ἡ πληγή, καὶ τὸ ζῶον ἔφυγεν, ὁ κυνηγὸς ἔδραμεν ἱκανὴν ὥραν κατόπιν αὐτοῦ, ἑωσοῦ τὸ ἴδε, τέλος πάντων, ὡς πεντήκοντα πήχεις μακρὰν, κείμενον μὲ τοὺς πόδας ἄνω, τὸν δὲ λαιμὸν αὐτοῦ κρατούμενον ὑπό τινος Κούγουαρ· εὐθὺς πυροβολήσας, τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὴν καρδίαν, τὸ δὲ θηρίον ἀφῆκε τὸ ζορκάδιον, ἐπροχώρησεν ὀλίγα βήματα, καὶ κατέπεσε νεκρόν. Ἀφοῦ πάλιν ἐγέμισε τὸ τουφέκιον, στοχαζόμενος ὅτι ὁ πάνθηρ ἦτο σκοτωμένος, ἐστράφη πρὸς τὸ πληγωμένον ζορκάδιον· πλὴν ἐθαύμασεν ἰδὼν ἄλλον πάνθηρα, ἕτοιμον νὰ τοῦ ἀποσπάσῃ τὴν κεφαλήν· διότι, ὡς ἐφάνη τώρα, καὶ οἱ δύο πάνθηρες ἐκράτουν ἀπὸ τὸν λαιμὸν τὸ ζορκάδιον, τὴν στιγμὴν ὅτε ὁ πρῶτος ἐφονεύθη. Τὸ σῶμα τοῦ ζορκαδίου ἦτο μεταξὺ τοῦ κυνηγοῦ καὶ τοῦ δευτέρου πάνθηρος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἄλλο τι δὲν ἐφαίνετο παρὰ ἡ κεφαλή. Εἰς ταύτην ὠμματίασεν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ τουφέκιόν του, καὶ τὸ βόλιον ἐμβῆκεν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὸ θηρίον ἔμεινεν ἥσυχον ὀλίγα λεπτὰ, ἔπειτα δὲ, κατὰ πρώτην φορὰν, ἀφῆκε τὸ ζορκάδιον, καὶ ἐπροπάτησεν ἄνωθεν αὐτοῦ πρὸς τὸν κυνηγὸν, ὅστις ἐπυροβόλησεν ἐκ δευτέρου, καὶ τὸ διεπέρασε πλησίον τῆς καρδίας. Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐσηκώθη τὸ ζορκάδιον, ἐπρόσκοψεν εἰς τὸ πτῶμα τοῦ πάνθηρος, τ' λος ἀπηλλάχθη, καὶ ἔφυγε. Τρίτη πυροβόλησις ἐπλήγωσεν ἐκ νέου τὸν πάνθηρα· μ' ὅλον τοῦτο εἰσέτι ἔμενεν ὄρθιος, ἀλλ' ἀφοῦ μετεγεμίσθη τὸ τουφέκιον, καὶ τέταρτον βόλιον διεπέρασε τὸ ὄπισθεν μέρος τῆς κάτω σιαγόνος του, πεσὼν ἐξέπνευσε.

Δύο κυνηγοὶ ἐξῆλθον μετὰ δύο σκύλων εἰς θήρας ζήτησιν. Εἰς τοὺς πρόποδας μεγάλου τινὸς λόφου ἐσυμφώνησαν νὰ περιλθωσιν αὐτὸν κατὰ ἐναντίας διευθύνσεις· ὅτε δὲ ὁ εἷς ἐπυροβόλει, νὰ τρέχῃ ὁ ἄλλος πρὸς βοήθειάν του. Μετ' ὀλίγον ἀφοῦ ἐχώρισαν, ἤκουσε κρότον τουφεκίου εἷς ἐξ αὐτῶν, ὅστις, σπεύσας πρὸς τὸ μέρος τῆς πυροβολήσεως, μετά τινα ζήτησιν, εὗρηκε τὸν σκύλον τοῦ ἄλλου, φοβερῶς πως κατεσπαραγμένον, καὶ νεκρόν. Ἐνῷ δὲ, ἔντρομος διὰ τὸν σύντροφον αὐτοῦ, ἐκύτταζεν ἀνησύχως ὁλόγυρα, ἔφριξεν ἀπὸ τὸ τραχὺ βρύχημα ἑνὸς πάνθηρος, τὸν ὁποῖον ἴδεν ἐπὶ μεγάλου τινὸς δένδρου, ἐξηπλωμένον εἰς τὸ σῶμα τοῦ φίλου του, καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον μελετῶντα προσβολὴν καθ' ἑαυτοῦ. Πάραυτα διεύθυνε κατὰ τοῦ θηρίου τὸ τουφέκιον, ἐστάθη δὲ τόσον εὐτυχὴς, ὥστε νὰ τὸ πληγώσῃ θανασίμως, καὶ νὰ τὸ ἴδῃ πίπτον καταγῆς μὲ τὸ σῶμα τοῦ φονευμένου συντρόφου του. Ὁ σκύλος του ὥρμησε τότε κατὰ τοῦ πληγωμένου Κούγουαρ, ὅστις μ' ἕνα κτύπον τοῦ ποδὸς ἀφῆκε τὸ ἄθλιον ζῶον νεκρὸν εἰς τὸ πλάγιόν του. Ἀνεχώρησε τότε ὁ διασωθεὶς κυνηγὸς, ἐπιστρέψας δὲ ταχέως μετὰ διαφόρων ἄλλων εὑρῆκαν τὸν νεκρὸν πάνθηρα ἐκτεταμένον πλησίον εἰς τὰ νεκρὰ σώματα τοῦ κυνηγοῦ καὶ τῶν πιστῶν σκύλων.

ΟΙ ΙΣΛΑΝΔΟΙ.

Εἰς τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τῆς Ἀποθήκης, κατεχωρίσαμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς φιλομαθείας τῶν Ἰσλανδῶν· νῦν δ' ἐμβαίνομεν εἰς περιγραφὴν σύντομον τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ λαοῦ, ὅστις, μὲ πᾶν σχεδὸν φυσικὸν ὑστέρημα, ἐπολιτίσθη ἀρχήτερα παντὸς ἄλλου ἔθνους τῆς νεωτέρας Εὐρώπης.

Ἓν βλέμμα εἰς τὸν γεωγραφικὸν πίνακα ἀρκεῖ νὰ μᾶς δείξῃ τὴν βορειοτάτην, ἑπομένως δὲ καὶ ψυχροτάτην, θέσιν τῆς Ἰσλανδίας. Περὶ τὸ 860, καθόσον γνωρίζομεν βασίμως ἀπὸ τὴν ἱστορίαν, ἀνεκάλυψαν πρῶτον τὴν νῆσον ταύτην Νορβεγοί τινες καὶ Σβέκοι ἐπιχειρηματίαι θαλασσινοί. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἡ Νορβεγία ἦτο πολιτεία χωριστὴ, ἀνεξαρτήτως βασιλευομένη, κατοικουμένη δὲ ὑπὸ κλάδου τῆς μεγάλης Τευτονικῆς πατρίας. Ἀλλὰ, περὶ τὰ δεκατέσσαρα ἔτη μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἰσλανδίας, κατεπάτησε τὴν ἐλευθερίαν τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ ὁ Νορβεγὸς κυρίαρχος, καὶ πολλοὶ, τοῦτο μὴ δυνάμενοι νὰ ὑποφέρωσιν, ἐπρόκριναν μᾶλλον νὰ μετοικήσωσιν εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἄκαρπον νῆσον. Ἡ πρώτη ἀποικία κατέλαβε μέρος τοῦ παραλίου τῆς Ἰσλανδίας περὶ τὸ 875. Μετ' ὀλίγον δὲ, τὸ αὐτὸ φιλελεύθερον αἴσθημα ἔσπρωξεν ἄλλους Νορβεγοὺς εἰς τὰς αὐτὰς πολυταράχους ὀχθας, καὶ εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν ἐπηυξήθη ἔτι μᾶλλον ἡ δύναμις τοῦ νηπιακοῦ καταστήματος ἀπὸ πλείστας οἰκογενείας Δάνων καὶ Σβέκων, καὶ ἀπ' ὀλίγους Σκώτους καὶ Ἰρλανδοὺς μετοίκους.

Πιστεύουν πολλοὶ, καὶ μέ τινα βάσιν, ὅτι τὸ κλίμα τῆς Ἰσλανδίας κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτον ὁπωσοῦν ὀλιγώτερον δύσκρατον παρὰ τὴν σήμερον, ἀλλ' ἀμφιβάλλεται ἂν ἐγίνοντο ἐκεῖ ποτὲ δημητριακὰ εἴδη. Πολλὰ ὅμως μέρη τῆς νήσου, ὅτε δὲν ἦσαν χιονοσκέπαστα, ἐχρησίμευαν εἰς κτηνοτροφίαν· ἡ δὲ περικύκλῳ θάλασσα ἔβρυεν ἀπὸ παντοειδῆ ὀψάρια, τὰ ὁποῖα καὶ τροφὴν παρεῖχαν εἰς τοὺς νέους οἰκιστὰς, καὶ ἔλαιον πρὸς φωτισμὸν τοῦ μακροῦ καὶ σκοτεινοῦ χειμῶνος. Καταρχὰς οἱ Ἰσλανδοὶ ἦσαν μόνον ποιμένες καὶ ἁλιεῖς. Εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, καὶ πολὺν καιρὸν πρὶν συνδράμωσι πολυάριθμα περιστατικὰ, ὥστε νὰ ἐπιφέρωσι τοιοῦτο σύστημα εἰς κἀνὲν ἄλλο μέρος τῆς Εὐρώπης, ἐσχημάτισαν οἱ Ἰσλανδοὶ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Πᾶς ἰδιοκτήτης εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς ψηφηφορίας· διὰ δὲ τῆς μαθήσεως καὶ ἀμέμπτου ἠθικῆς διαγωγῆς ἔφθανε πᾶς ἐλεύθερος εἰς πολιτικὴν δύναμιν καὶ ἀξίαν· ἀλλὰ βαθμηδὸν πολλαὶ τῶν πρώτων θέσεων ἔγιναν κληρονομικαὶ εἰς ἀρχαίας ἢ ὀνομαστὰς οἰκογενείας, ὥστε ἡ διοίκησις κατήντησε πλέον ἀριστοκρατική. Ὅλα ὅμως τὰ λοιπὰ δικαιώματα παντὸς ἐλευθέρου Ἰσλανδοῦ ἔμειναν ὅλως ἀνεπηρέαστα. Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις συνήρχετο κατ' ἔτος ἐπὶ τῶν ὀχθῶν λίμνης τινὸς, καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸ ὕπαιθρον, ἐσκέπτοντο περὶ τῶν μέτρων, ὅσα ἔπρεπε νὰ λάβωσιν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ὁ πρόεδρος, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον ἐπιτετραμμένη ἡ ἐκτελεστικὴ δύναμις, ἐκλέγετο καὶ καθηρεῖτο κατ' ἀρέσκειαν τῆς συνελεύσεως.

Τὸ καλοκαίριον, οἱ εὔρωστοι οὗτοι ἄνδρες ἔβοσκαν τὰ ποίμνιά των, ἐκαλλιέργουν τῆδε κἀκεῖσε μέρη τινὰ τῆς ὀλιγοκάρπου χώρας των, καὶ ἠλίευαν εἰς τὸν πολυτάρακτον ὠκεανόν· τὸν δὲ χειμῶνα, εἰς νύκτα βεβυθισμένοι, ἡσύχαζαν ἐξ ἀνάγκης. Πρὸς ἐλάφρωσιν δὲ τῆς ἐκ τοῦ ὀχληροῦ αὐτοῦ καιροῦ προξενουμένης ἀνίας, ἀπήγγελλαν εἰς τὰς οἰκογενείας αὐτῶν, συνηθροισμένας τριγύρῳ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ λύχνου, τὴν καταγωγὴν καὶ τὰ γενναῖα κατορθώματα τῶν ἰδίων προγόνων, καὶ περιέγραφαν ἐμμέτρως τὰς χώρας, ὅθεν εἶχαν ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν πρὸς ζήτησιν τῆς ἐλευθερίας.

Τὴν ἀγάπην ταύτην τῆς γενεαλογίας καὶ ποιήσεως, ἥτις ἀληθῶς ἐχαρακτήριζεν ἐξίσου τοὺς Νορβεγοὺς, Δάνους, καὶ ὅλας τὰς Τευτονικὰς φυλὰς, τὴν εἶχαν φέρειν μεθ' ἑαυτῶν· ἀλλ' ἀφοῦ κατῴκησαν εἰς νῆσον, ὅπου καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀνηλίου χειμῶνος δὲν εἶχαν ἄλλην τινὰ διασκέδασιν, ἐκυριεύθησαν ὑπ' αὐτῆς πολὺ μᾶλλον παρ' ὅτε διῆγαν ὑπὸ κλίμα ἱλαρώτερον. Ἐντεῦθεν ἐβελτιώθησαν ἡ ποίησις καὶ τὰ χρονικά των. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, διεφημίσθη ἡ βελτίωσις αὕτη εἰς τὰ ἔξω, καὶ οἱ ποιηταὶ τῆς Ἰσλανδίας προσεκαλοῦντο εἰς ξένας αὐλάς. Οἱ ἄρχοντες τῆς Ἀγγλίας, Ἰρλανδίας, Σβεκίας, Δανίας, καὶ Νορβεγίας, ἐντιμότατα ὑποδεχόμενοι αὐτοὺς καὶ περιποιούμενοι, τοὺς ἐξαπέστελλαν μὲ πλούτη. Τὰ γράμματα ἔγιναν οὕτω εἰς τοὺς Ἰσλανδοὺς εἶδος ἐμπορίου, καὶ οἱ καρποὶ τοῦ νοὸς ἠλλάσσοντο διὰ ξένας τρυφὰς ἢ ἀναπαύσεις, τὰς ὁποίας φυσικῶς ἐστερεῖτο ἡ νῆσός των. Ὡς ἁλιεῖς οἱ Ἰσλανδοὶ ἦσαν τολμηροὶ ναῦται· θαλασσινοὶ ἐχρειάζοντο νὰ μεταφέρωσι τοὺς ποιητὰς εἰς τοὺς ξένους ἡγεμόνας, καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ηὔξανεν ἡ ναυτική των ἐμπειρία. Μετ' ὀλίγον, ἔμποροι συνηκολούθουν τοὺς ποιητὰς, καὶ οὕτως ἐπροχώρει τὸ ξενικὸν ἐμπόριον τῆς νήσου.

Τὸ 1000 ἔτος, ἐπεστράφησαν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν οἱ ἀξιοπερίεργοι οὗτοι ἄνθρωποι. Μετὰ πεντήκοντα περίπου ἔτη, ὁ πρῶτος αὐτῶν ἐπίσκοπος ἐθεμελίωσε τὴν πρώτην σχολὴν ἢ γυμνάσιον, καὶ τότε ἀντικατεστάθη τὸ Ῥωμαϊκὸν Ἀλφάβητον εἰς τόπον τῶν ἐλλειπῶν καὶ ἀγροίκων Ῥυνικῶν χαρακτήρων. Τρεῖς ἄλλαι σχολαὶ μετ' ὀλίγον ἐσυστήθησαν, καὶ τὰ μοναστήρια, τὰ νῦν πρῶτον ἀνεγερθέντα, ἐχρησίμευαν καὶ αὐτὰ ὡς διδακτήρια. Κατὰ τὸ τελευταῖον ἥμισυ τῆς ἑνδεκάτης καὶ τὸ ὅλον τῆς δωδεκάτης ἑκατονταετηρίδος οἱ Λατῖνοι συγγραφεῖς παρεδίδοντο ἐπιμελῶς εἰς τὰ γυμνάσια ταῦτα, τινὲς δὲ τῶν πτωχῶν τούτων ἀπομεμακρυσμένων Ἰσλανδῶν ἐσπούδαζαν καὶ τὴν Ἑλληνικήν. Αἱ μηχανικαὶ τέχναι, τὰ μαθηματικὰ, καὶ ἡ ἀστρονομία, τῶν ὁποίων ἠσθάνοντο τὴν ἀνάγκην, καθόσον ἐξέτειναν τὰς θαλασσίους αὐτῶν ἐπιχειρήσεις, ἐκαλλιεργοῦντο προσέτι ἐπιμόνως.

Περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης τρίτης ἑκατονταετηρίδος, πλεῖσται ζηλοτυπίαι καὶ διχόνοιαι ἐξέσπασαν μεταξὺ τῶν πρώτων ἀριστοκρατικῶν· ὅθεν ἐκ συμφώνου μετεφέρθη ἡ νῆσος εἰς τοὺς Νορβεγοὺς βασιλεῖς. Τὸ 1380 καὶ αὐτὴ ἡ Νορβεγία ἔπαυσε νὰ ἦναι βασίλειον ἀνεξάρτητον, ἐπισυναφθεῖσα εἰς τὴν Δανίαν· ἡ δὲ Ἰσλανδία ἐδόθη μετ' αὐτῆς. Καὶ αἱ δύο αὗται μεταφοραὶ φαίνεται νὰ ἔγιναν χωρὶς βίαιόν τινα κλονισμὸν, καὶ νὰ ἐπροξένησαν ὀλίγας καὶ ἀσημάντους μεταβολὰς εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ τόπου. Τὰ δ' αἴτια, διὰ τὰ ὁποῖα ἔχασεν ἡ Ἰσλανδία τὴν φιλολογικὴν αὐτῆς ὑπεροχὴν, ἦσαν πάντῃ ἀλλότρια τῶν πολιτικῶν τούτων μεταβολῶν. Τὸ καθ' ὅλην τὴν ἀρκτῴαν Εὐρώπην φιλολογικὸν αὐτῆς μονοπωλεῖον ἔχασεν ἡ Ἰσλανδία, ἐπειδὴ ἄλλαι χῶραι ἠγέρθησαν ἀπὸ τὸν ὕπνον τῆς βαρβαρότητος, καὶ ἤρχισαν νὰ καλλιεργῶσι τὴν φιλολογίαν καὶ τὰς ἐπιστήμας.

Τὸ 1402, φοβερός τις λοιμὸς ἀφήρπασε δύο τρίτα τῶν κατοίκων τῆς Ἰσλανδίας· τὴν συμφορὰν ταύτην ἠκολούθησε χειμὼν τόσον δριμὺς, ὥστε δὲν ἐξεχείμασε τὸ δεκατημόριον κἀν τῶν βοσκημάτων, τὴν δὲ ζημίαν ταύτην διεδέχθησαν αἱ λεηλασίαι βαρβάρων τινῶν Ἄγγλων πειρατῶν. Κατὰ συνέπειαν τούτων ἁπάντων ἐξέπεσαν καὶ ἠθικῶς καὶ φυσικῶς οἱ δυστυχεῖς νησιῶται, ἀλλ' οὐδ' εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οὐδ' εἰς κἀμμίαν ἄλλην δὲν παρεκτράπησαν εἰς ὀκνηρίαν καὶ ἄγνοιαν. Ἀνδρείως ἀντεπολέμουν τὰ περιεστῶτα δεινὰ, ἐπιμένοντες εἰς πεφωτισμένον σύστημα ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, εἰς ἐλευθερίους μεθόδους ἀνατροφῆς, καὶ εἰς ἥσυχον, σταθερὸν δρόμον ἀμέμπτου διαγωγῆς.

Τὸ 1530 ἔλαβαν οἱ Ἰσλανδοὶ τὸ πρῶτον τυπογραφικὸν πιεστήριον, καὶ θρησκευτικὴ ἀναμόρφωσις ταχέως ἠκολούθησε τὴν εἰσαγωγὴν αὐτοῦ. Οἱ τύποι των ἔγιναν κατὰ πρῶτον ξύλινοι, καὶ ἀτελέστατοι. Τὸ 1574 εἷς τῶν ἐπισκόπων μεγάλως ἐβελτίωσε τὸ τυπογραφεῖόν των, προβλέψας νέα πιεστήρια καὶ τύπους, τινὰς τῶν ὁποίων κατεσκεύασεν ἰδιοχείρως. Πρὸ τοῦ τέλους τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος, ἦσαν ἐκδομένα πολλὰ βιβλία ἀξιόλογα, καλοτυπωμένα, ἐπωλοῦντο δὲ καθ' ὅλην τὴν νῆσον.

Πειραταὶ ἐξηκολούθουν ἔτι νὰ ἐνοχλῶσι τοὺς τραχεῖς καὶ πανερήμους αἰγιαλοὺς τῆς Ἰσλανδίας. Ἀκόμη καὶ τὸ 1616 οἱ πένητες οὗτοι καὶ ἀβλαβεῖς νησιῶται ὑπέφεραν ὄχι ὀλίγα δεινὰ ἀπό τινας Ἄγγλους καὶ Γάλλους, οἵτινες ἀληθῶς πρέπει νὰ ἦσαν τέρατα κακίας. Συμφορὰ ἔτι δεινοτέρα τοὺς κατέλαβε τὸ 1627, ὁπότε Ἀλγερῖνοι τινὲς ἐπροχώρησαν ἕως εἰς τὴν ἀπομεμακρυσμένην ταύτην νῆσον, καὶ ἀποβάντες ἐπὶ τοῦ νοτίου αἰγιαλοῦ, ἔπραξαν τὰ πάνδεινα. Αὕτη εἶναι μία τῶν θλιβερωτέρων σελίδων εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ἁπλῶν, ἀλλὰ πεφωτισμένων Ἰσλανδῶν. Τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα ἐξ αὐτῶν ἐσφάγησαν, καὶ σχεδὸν τετρακόσιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐφέρθησαν εἰς τὴν Μεσόγειον, κ' ἐπωλήθησαν ὡς ἀνδράποδα. Μετὰ ἐννέα ἔτη, ὁπότε ἐξηγόρασεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας, μόνον τριάκοντα ἑπτὰ ἐκ τῶν τετρακοσίων εὑρέθησαν ζωντανοί, ἀπὸ δὲ τοὺς τριάκοντα ἑπτά, μόνον δεκατρεῖς ἔφθασαν εἰς τὴν πατρίδα των.

Καταρχὰς τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ἔκαμαν εἰς τὴν Ἰσλανδίαν θραῦσιν τρομερὰν αἱ εὐλογίαι, μετὰ δὲ πεντήκοντα ἔτη, ὑπὲρ τὰς δέκα χιλιάδας θανάτων προῆλθαν ἀπὸ λιμόν. Τὸ 1783, ἐκρήξεις ἠφαίστειοι, δεινότεραι ὁποιωνδήποτε προγενομένων, ἐξέσπασαν πανταχοῦ. Βαθεῖς ποταμοὶ ἐγέμισαν ἀπὸ λάβαν· τὰ βοσκήματα καὶ αἱ βοσκαὶ διεφθάρησαν παντοῦ, καὶ ὑπὲρ τὸ ἓν ἔτος πυκνὸν νέφος καπνοῦ καὶ ἠφαιστείου στάκτης ἐκάλυπτεν ὅλην τὴν νῆσον. Ἀκόμη καὶ ἡ θάλασσα ἐμολύνθη· τὰ ἰχθυοτροφεῖα ἐξηφανίσθησαν, οὐδ' ἀνέλαβαν εἰσέτι ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἐκείνην καταστροφήν. Ὁ λιμὸς δὲ καὶ αἱ εὐλογίαι, ἐλθόντα κατόπιν τῶν ἐρημώσεων τούτων, ἔφθειραν ἓν τέταρτον τοῦ πληθυσμοῦ. Μόλις δὲ ἡ νῆσος ἤρχισε νὰ ἀνασαίνῃ ἀπὸ τὰς συμφορὰς ταύτας, καὶ, ὡς κτῆμα τῆς Δανίας περιπλεχθεῖσα εἰς τὰ δεινὰ τοῦ μεγάλου Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, ἴδε τὸ ἐμπόριόν της, ἤδη μὲν πολὺ περιωρισμένον, ἀλλ' ἀναγκαιότατον πρὸς ὕπαρξιν τῶν κατοίκων της, νὰ διακοπῇ ὁλότελα ὑπὸ τῆς θαλασσοκράτορος Βρετανίας.

Ὀλίγοι τόποι ἐδοκίμασαν τοιαύτην ἀλλεπάλληλον σειρὰν δυστυχημάτων· καὶ μ' ὅλον τοῦτο, μεταξὺ τοῦ 1650 καὶ 1810, ἐγέννησεν ἡ Ἰσλανδία ἀπὸ διακοσίους ἕως τριακοσίους ἀξιοτίμους συγγραφεῖς.

Ἕπεται ἡ συνέχεια.

Ἀχάριστος, ὅστις εὖ παθὼν ἀμνημονεῖ.

ΘΕΟΣ.

Ὅλον τὸ νόημα τῆς λέξεως ταύτης, οὔτε ἀνθρωπίνη οὔτε ἀγγελικὴ γλῶσσα δὲν δύναται ποτὲ νὰ τὸ παραστήσῃ, οὔτε νοῦς νὰ τὸ συλλάβῃ· διότι εἶναι ὡς βιβλίον μὲ ἀναρίθμητα φύλλα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καθὲν ἔχει ἄπειρόν τινα σημασίαν. Δύνανται καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ οἱ ἅγιοι νὰ τὸ ἀναγινώσκωσιν εἰς αἰῶνας αἰώνων, πλὴν ποτὲ δὲν θέλουν ἀναγνώσειν τὸ τελευταῖον φύλλον, οὔτε θέλουν καταλάβειν ἐντελῶς τὴν σημασίαν μιᾶς κἂν σελίδος. Φαντάσου τὸν καιρόν, ὁπότε ὁ Θεὸς ὑπῆρχε μόνος, ὁπότε δὲν ὑπῆρχαν οὔτε οἱ οὐρανοί, οὔτε ἡ γῆ, οὔτε οἱ ἄγγελοι, οὔτε οἱ ἄνθρωποι. Δυστυχεῖς τῶντι καὶ τρισάθλιοι ἠθέλαμεν εἶσθαι καὶ ἡμεῖς καὶ πᾶν ἄλλο πλάσμα εἰς τοιαύτην κατάστασιν! Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἦτο καὶ τότε τόσον μακάριος, ὅσον δὲν δύναταί τις νὰ φανταση, καὶ τόσον μακάριος μάλιστα, ὥστε δὲν ἐπεδέχετο κάμμίαν αὔξησιν ἡ μακαριότης του· διότι αὐτὸς εἶναι πηγὴ ὑπερχειλίζουσα, ἀνεξάντλητος καὶ ἀχανὴς ὠκεανὸς ὑπάρξεως, τελειότητος, καὶ εὐδαιμονίας, καὶ ὅταν ὑπερχειλίζῃ ὁ ἄπειρος οὗτος ὠκεανός, καὶ ἥλιοι, καὶ κόσμοι, καὶ ἄγγελοι, καὶ ἄνθρωποι λαμβάνουν τὴν ὕπαρξίν των.

Παρατήρησε ὀλίγον, σὲ παρακαλῶ, τὸν ἀξιοθαύμαστον τοῦτον Θεόν. Πλὴν ποῦ νὰ σταθῶμεν διὰ νὰ παρατηρήσωμεν αὐτόν; Τὸν ὠκεανὸν θέλοντες νὰ παρατηρήσωμεν, στεκόμεθα εἰς τὰς ὄχθας του· ἀλλ' ὁ ἄπειρος οὗτος τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς τελειότητος ὠκεανὸς δὲν ἔχει ὄχθας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει τόπος, ὅθεν νὰ τὸν θεωρήσωμεν, καθότι αὐτὸς εὑρίσκεται καὶ ἔσωθεν καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν καὶ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν.

Κατ' ἄλλο τι ὅμως νόημα δὲν ὑπάρχει τόπος, ὅπου νὰ μὴ βλέπωμεν αὐτόν· διότι, 'Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανόν, σὺ ἐκεῖ εἶ· ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾅδην, πάρει. Ἐὰν λάβω τὰς πτέρυγάς μου κατ' ὄρθρον, καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με, καὶ καθέξει με ἡ δεξιά σου·' ἐπειδὴ αὐτὸς εὑρίσκεται παντοῦ, καὶ ὅσα βλέπομεν ἔλαβαν ἀπ' αὐτὸν τὴν ὕπαρξίν των· 'Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καί ἐσμεν, καὶ αὐτός ἐστι τὰ πάντα ἐν πᾶσι, καὶ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων· αὐτὸς Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.' Πλὴν, καὶ ὁ ἴδιος ἂν μᾶς ἔλεγε τί εἶναι, ὁ νοῦς μου δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ συλλάβῃ· ὅθεν τοῦτο μόνον μᾶς λέγει, Ἐγώ εἰμι ὁ Ὤν! ἐγώ εἰμι ὁ Θεός!

Πλεονεκτήματα των Νεωτερων.—Μολονότι τὸ πάλαι ὑπῆρχαν πολλοὶ γίγαντες κατὰ τὴν φυσικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, μ' ὅλον τοῦτο λέγω ὅτι νάνος, ἱστάμενος ἐπὶ τῶν ὤμων γίγαντος, ἐμπορεῖ νὰ ἴδῃ μακρότερον παρὰ καὶ αὐτὸν τὸν γίγαντα.

Καλὸν δὲ θησαύρισμα, κεκιμένη χάρις.

Η ΑΓΓΛΙΑ, ΩΣ ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΗ ΠΡΟ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΠΕΝΤΕ ΧΡΟΝΩΝ ΥΠΟ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΙΝΔΟΥ.

Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ Σελ. 71.

'Οἱ Ἄγγλοι,' λέγει ὁ Μίρζας Ἰτέσας Μοδὴν, 'δὲν ἔχουν συνήθειαν νὰ ἐπαινῶσιν αὐτοὶ ἑαυτοὺς, μάλιστα δὲ τοὺς φαίνεται ἄτιμον νὰ ὁμιλῇ τις περὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κατορθωμάτων. Ἂν ἐρωτήσῃς περὶ κάμμιᾶς μάχης ἀξιωματικὸν, ὅστις διὰ τῆς ἐμπειρίας καὶ ἀνδρείας του συνετέλεσεν εἰς τὴν καλὴν αὐτῆς ἔκβασιν, σ' ἐξιστορεῖ τὰ γεγονότα ἁπλῶς καθὼς συνέβησαν. Ἐὰν δ' ἄλλος τις ἐγκωμιάζῃ τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν γενναιότητα τοῦ ἀξιωματικοῦ αὐτοῦ (ἐνώπιόν του), στρέφει πάραυτα ἐκεῖνος πρὸς τὴν γῆν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ μένει σιωπηλὸς, ἀπὸ δὲ τὴν ὑπερβολικὴν αἰδῶ σταζει ὁ ἱδρὼς ἐκ τοῦ προσώπου του. Ἐν γένει λοιπὸν οἱ Ἄγγλοι δὲν νοστιμεύονται ποσῶς νὰ ἐπαινῇ τις αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον, ἤ, μᾶλλον εἰπεῖν, λαμβάνουν ἐνόχλησιν καὶ δυσαρέσκειαν. Οἱ περιαυτολογοῦντες νομίζονται δειλοὶ, οἱ δὲ παράσιτοι καὶ κόλακες ψεῦσται. Ὅθεν εἰς τὰς συναναστροφὰς δὲν συνειθίζεται ἡ κολακεία. * * * Τῶντι, ὑπάρχει τι μωρότερον τῆς κολακείας; καὶ μ' ὅλον τοῦτο, πολλοὶ ἀξιωματικοὶ τῆς Ἰνδοστὰν νομίζουν ὅτι ἡ κολακεία καὶ ἡ περιαυτολογία καθιστάνουν αὐτοὺς πολὺ σημαντικωτέρους· ὡς, παραδείγματος χάριν, ἐάν τις μὲ χιλίους πολυμόχθους ἀγῶνας τύχῃ νὰ φονεύσῃ μίαν ἀλώπεκα, περιφέρεται πανταχοῦ τρανοφώνως διακηρύττων, ὅτι ἐφόνευσε τίγριν, καὶ μὲ τρόπον γενναιότατον στρύφει τοὺς μύστακας. καὶ φουσκόνει τόσον ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειαν, ὥστε μόλις χωροῦν αὐτὸν τὰ φορέματά του.'

Τὰ ἐφεξῆς ἀληθεύουν μὲν ὡς πρὸς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ἀλλὰ τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουν πλέον οἱ ἐνταῦθα περιγραφόμενοι κακοῦργοι·—

'Ἡ Ἀγγλία ἔχει ἐφίππους λῃστὰς, οἵτινες ἁρπάζουν ἐπὶ τῆς λεωφόρου. Τινὲς τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι ἀπὸ περιπλούτους οἰκογενείας· ἀλλ' ἀσωτεύοντες τὴν πατρικὴν αὐτῶν περιουσίαν εἰς τὰ παικτήρια καὶ τὰ χαμαιτυπεῖα, καταντοῦν εἰς ἔνδειαν, καὶ τότε, ἄλλον ζῶς πόρον μὴ ἔχοντες, δίδονται εἰς τὴν λῃστείαν. Ἐνεδρεύουν εἰς τὰς πεδιάδας, εἰς τὰ δάση, καὶ εἰς τόπους ἀπομεμακρυσμένους τῶν ἀνθρωπίνων κατοικιῶν. Καθὼς δὲ φανῇ ἅμαξα προσερχομένη, τρέχουν μὲ πιστόλαν εἰς τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν παρουσιάζοντες κατὰ κεφαλῆς τοῦ ὀχουμένου, διατάσσουν αὐτὸν νὰ παραδώσῃ πᾶν ὅ,τι ἔχει, ἂν θέλῃ νὰ σωθῇ· ὁ ἥλιος, ἔντρομος, δίδει ὅλην τὴν μεθ' ἑαυτοῦ περιουσίαν.'

Πολλάκις τὸ στάδιον τῶν παλληκαρίων τούτων παρίστανεν ἰδιότητας θαυμαζομένας κοινῶς ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς δρόμον ζωῆς εὔτακτον ἀληθῶς ἀξιοθαυμάστους. Καὶ ἡ ἐναντιότης αὐτὴ τῶν ἰδιωμάτων τοῦ χαρακτῆρός των ἐφείλκυε τὰ μέγιστα τὴν συμπάθειαν τοῦ ὄχλου. Ὅτι μὲν ἦσαν τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι, δὲν ὑπῆρχεν ἀμφιβολία· ἀλλ' εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀγριότητος αὐτῶν ἦσαν πολλάκις εὐγενικοὶ—καθότι περιεποιοῦντο μέ τινα ψευδοπολιτικὴν καὶ μέ τι σέβας αὐτοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐφόβιζεν ἡ παρουσία των, καὶ κατεγύμνοναν αἱ ἁρπαγαί των· ἐν μέσῳ δὲ τῶν χαμερπῶν καὶ ἀπόνων λῃστειῶν ἦσαν καὶ γενναῖοι—διότι ἀπεῖχαν ἐνίοτε ἀπὸ πρᾶγμά τι, τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως πως ἐτίμα ὁ ἰδιοκτήτης, καὶ ἔρριπταν κάποτε ὀπίσω μικρόν τι κλάσμα τῶν λαφύρων, διὰ τὰς ἀμέσους χρείας τοῦ λῃστευθέντος. Ἦσαν γενναῖοι ὡς ὁ Ἄραψ, ὅστις, ἀφοῦ ἐπάρῃ ὅλην τὴν ἰδιοκτησίαν σου, ἀκόμη καὶ τὰ ἐνδύματα ὅσα φορεῖς, στρέφει πρὸς σὲ εὐμενέστατα, καὶ σὲ δίδει, 'ἐν ὀνόματι Κυρίου,' ἐπανωφόριον ἀπὸ τοὺς ὤμους του, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὴν γυμνότητά σου.

Τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας ὑπερήρεσεν εἰς τὸν Μίρζαν, μολονότι πρὸς τὸ σημερινὸν παραβαλλόμενον εἶχε δυσαρέστους τινὰς ἐλλείψεις. Ἰδοὺ τί λέγει·—

'Εἰς τὴν Ἀγγλίαν αἱ ἀνώτεραι τῆς κοινωνίας τάξεις ἀνατρέφουν τὰ τέκνα των μὲ τρόπον πάντῃ διάφορον τοῦ ἡμετέρου· ἡμεῖς ἔχομεν τὸν διδάσκαλον εἰς τὴν οἰκίαν ὡς ὑπηρέτην, καὶ δὲν ἀποστέλλομεν τοὺς υἱούς μας, διὰ νὰ μὴ τύχῃ καὶ πιάσῃ αὐτοὺς τὸ κακὸν ὄμμα· οἱ δὲ Ἄγγλοι πέμπουν εἰς μακρυνὰ παιδευτήρια καὶ υἱοὺς καὶ θυγατέρας.

'Διδάσκονται δὲ πρῶτον πάντων τὰ γράμματα τοῦ Ἀλφαβήτου, τὰ ὁποῖα γράφονται ἐπὶ σανιδίου· ἔπειτα τοὺς δίδεται εὔκολόν τι μάθημα· μετὰ ταῦτα διδάσκονται νὰ ἀναγινώσκωσι τερπνοὺς μύθους καὶ ἱστορίδια, κατάλληλα εἰς τέκνων ψυχαγωγίαν. Τὰ παιδαγωγικὰ βιβλία κατεστάθησαν τόσον εὔκολα, ὥστε ὁ μαθητὴς προκόπτει χωρίς τινος μεγάλου κόπου. Μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῆς τυπογραφικῆς τέχνης, ὁ ἀριθμὸς τῶν βιβλίων ηὔξησε τοσοῦτον, ὥστε καὶ μίαν ἑκατοντάδα σωμάτων τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος ἂν θέλῃ τις, δύναται ν' ἀγοράσῃ αὐτὰ εἰς ἓν μόνον ἐργαστήριον. Βιβλία, εἰς τὴν χώραν ταύτην (τὴν Βεγγαλίαν) ἀξίζοντα ἑκατὸν πεντήκοντα ῥούπια*, προμηθεύονται εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ δέκα ἢ δώδεκα.

'Οἱ εὐκατάστατοι Ἄγγλοι, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸν τέταρτον χρόνον τῆς ἡλικίας, ἔχουν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας ἐνησχολημένους εἰς τὸ γραφειν, ἀναγινώσκειν, καὶ μανθάνειν· οὐδέποτε συγχωροῦν εἰς αὐτοὺς νὰ μένωσιν ἀργοί. Ἐὰν ἀνὴρ ἢ γυνή τις ἀγνοῇ τὴν μουσικὴν, καὶ δὲν δύναται νὰ ἱππεύσῃ, ἢ νὰ χορεύσῃ, λογίζεται ὑπὸ τῶν εὐκαταστάτων ὡς ἄνθρωπος ἐκ ποταποῦ γένους, καὶ δὲν τοῦ λείπει ἐξουθένησις καὶ ὄνειδος. Εἰς τοιαύτας περιστάσεις λέγουν, Τοῦ δεῖνος οἱ γονεῖς, πτωχοὶ ὄντες, δὲν ἠμπόρουν νὰ χορηγήσωσι τὴν δαπάνην τῆς ἀνατροφῆς του· ὅθεν τὰ τέκνα των εἶναι ἀμαθέστατα. Αἱ κυρίαι μάλιστα, ὅσαι δὲν ἐξεύρουν οὔτε νὰ χορεύωσιν οὔτε νὰ τραγῳδῶσι,

* Τὸ Ῥούπιον, νόμισμα τῆς Ἰνδοστὰν, ἰσοδυναμεῖ μὲ δέκα περίπου γρόσια.

δὲν χαίρουν μεγάλην ὑπόληψιν· ποτὲ δὲν καλοῦπανδρεύονται. Ἐν συντομίᾳ, ὁ τρόπος τῆς τῶν Ἄγγλων ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως διαφέρει ἀπὸ τὸν Ἰνδικὸν ὅλως διόλου· καθότι εὐγενεῖς τινὲς καὶ μεγιστᾶνες εἰς τὴν πατρίδα μας στέλλουν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν νὰ διδάσκωνται ἀμισθί· ἀποκτοῦν δὲ εἰς τὸ σχολεῖον χιλίας πονηρὰς ἕξεις, ἐνῷ ὁ κόσμος φαντάζεται ὅτι μανθάνουν γράμματα. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα παραβλέπονται ὑπὸ τῶν εὐγενῶν μας, καὶ ἡ δωρεὰν ἐκπαίδευσις δὲν λογίζεται ἄτιμος. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅμως δαπανῶνται χρήματα πρὸς ἀπόκτησιν τῆς σοφίας.'

Ὁ Μίρζας ἐνταῦθα, ὡς Ἀσιανός, κυττάζει μᾶλλον τὰ σωματικὰ παρὰ τὰ νοητικὰ πλεονεκτήματα, ἑξαιρέτως εἰς τὰς γυναῖκας· ἢ ἐνδέχεται, κατὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα τοῦ καιροῦ ἐκείνου, νὰ ἐτίμων οἱ Ἄγγλοι μᾶλλον τὰ πρῶτα παρὰ τὰ δεύτερα. Ἔκτοτε βέβαια ἤλλαξαν τὰ πράγματα· ἀλλὰ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τοῦτο δὲν ἀληθεύει ἀκόμη ὡς πρὸς τὰς γυναῖκας. Ἢ οὕτως ὅμως ἢ ἀλλέως, ἡ ὑπόθεσις αὕτη δὲν εἶναι τοῦ παρόντος καιροῦ. Ἂς ἴδωμεν τί λέγει περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν πενήτων.

'Οἱ πτωχοὶ τῆς Ἀγγλίας,' παρατηρεῖ, 'γραμματίζουσι τὰ τέκνα των εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, πληρόνοντες ἓν ῥούπιον τὴν ἑβδομάδα. Διὰ τὰ κοράσια ὑπάρχουν σχολεῖα ἰδιαίτερα. Ἴδα τοὺς παῖδας κατὰ σειρὰν ἐπί τινος καθίσματος, καταγινομένους εἰς μελέτην. Ὁ διδάσκαλος, μὲ δερμάτινον λωρίον εἰς τὴν χεῖρα, ἤκουεν αὐτοὺς ἀπαγγέλλοντας τὸ μάθημα, ἀρχίζων ἀπὸ τὸ ἓν ἄκρον, καὶ προβαίνων καθ' ὅλην τὴν σειράν. Πάντα δὲ, ὅστις ἔσφαλλε, τὸν ἐκτύπα εἰς τὰ νῶτα τόσον ἀλύπητα, ὥστε πολλάκις ἐπλήγονε τὰ τρυφερὰ μέλη τῶν ἀργυροειδῶν αὐτῶν κορμίων. Τοῦτο φαίνεται μὲν ἀπάνθρωπον, πλὴν ἀληθεύει καὶ ὁ λόγος οὗτος, "Ἡ τυραννία τοῦ διδασκάλου εἶναι καλητέρα παρὰ τὴν ἀγάπην τοῦ πατρός."

'Οἱ τῶν κατωτέρων τάξεων, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Σκωτίαν, δύνανται ὅλοι νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γράφωσιν, ἐκτὸς μερικῶν, ὅσων οἱ γονεῖς δὲν εὐκολύνονται νὰ στέλλωσιν αὐτοὺς εἰς τὰ σχολεῖα, καὶ ὀλίγων ὅσοι, ἀδύνατον ἔχοντες πνεῦμα, δὲν ἐμποροῦν νὰ μάθωσι. Ἀφοῦ τὰ πτωχὰ παιδία γραμματισθῶσιν ἱκανῶς, βάλλονται εἰς διαφόρους τέχνας· ὁ μὲν γίνεται χρυσοχόος, ὁ δὲ σιδηρουργός, ὁ δὲ ὑποδηματοποιός, ὁ δὲ ῥάπτης. Οἱ Εὐρωπαῖοι δύνανται νὰ μάθωσιν ὁποιαν τέχνην θέλουν. Ἡμεῖς δὲ, οἱ Ἰνδοὶ, αἰσχυνόμεθα νὰ μάθωμεν διαφόρους τέχνας. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐὰν ὁ πατήρ τινος μετήρχετο εὐτελές τι ἐπάγγελμα, ὁ υἱὸς δὲν ἀκολουθεῖ τὰ βήματα τοῦ πατρός του, ἀλλὰ λέγει, 'Θέλω γένειν στρατιώτης.' Οἱ Ἰνδοὶ πράττουν πάντη διαφόρως· ὅλοι μετέρχονται τὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα ἢ ἐπιτήδευμα, ὁποῖον καὶ οἱ προπάτορές των.'

Μολονότι ὁ ἀγαθὸς Μίρζας ἐγκρίνει ἀνεξαιρέτως τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν παιδαγωγικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας, ἡμεῖς, μ' ὅλον τοῦτο, βλέπομεν εἰς αὐτὸ τινὰ δυσάρεστα· χαίρομεν δὲ πρὸ πάντων διὰ δύο ἕκτοτε γενομένας μεταβολάς· ἡ μὲν εἶναι, ὅτι παρῆλθεν ἡ σκληρὰ ἐκείνη δεσποτεία, καὶ ὅτι τὰ τέκνα ἤρχισαν νὰ θεωρῶνται ὡς προικισμένα μὲ αἰσθήματα καὶ νοητικὰς δυνάμεις, διὰ τῶν ὁποίων δραστηριώτερον ἐμποροῦν νὰ κυβερνῶνται, παρὰ διὰ σωματικῶν ποινῶν. Ἡ βασιλεία τῆς ῥάβδου καὶ τοῦ δερματίνου λωρίου παρέρχεται πρὸ πολλοῦ, καὶ ἤδη σχεδὸν παρῆλθε. Ἡ δὲ ἄλλη τῆς εὐχαριστήσεως αἰτία εἶναι, ὅτι μόλις πλέον ὁποιαδήποτε τέκνα ἀποκλείονται ἀναγκαίως τῆς ἐκ τῶν γραμμάτων ὠφελείας διὰ τὴν τῶν γονέων ἀνικανότητα νὰ πληρόνωσι τὰ δίδακτρα.

Πολλὰ παρατρέχοντες διὰ τὸ στενὸν τοῦ τόπου, τὰ ὁποῖα σκοπὸν εἴχαμεν νὰ εἰσάξωμεν, ἀρκούμεθα εἰς τὸ ἑξῆς μόνον ἀπόσπασμα, τὸ ὁποῖον συγκροτεῖ μέρος τῆς μεταξὺ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ Ἰνδικοῦ βίου διεξοδικῆς συγκρίσεως. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὡς πρὸς τοὺς Ἄγγλους ὁ εὐνοϊκὸς Ἰνδὸς περιγράφει μᾶλλον ὅσα ἔπρεπε νὰ ὑπάρχωσι, παρ' ὅσα κατ' ἀλήθειαν ὑπῆρχαν.

'Οἱ Ἄγγλοι καταγίνονται εἰς ὑποθέσεις μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των. Περιοδεύουν καὶ βλέπουν τὰ περίεργα καὶ τὰ θαυμάσια τοῦ κόσμου· ἀφοῦ δ' ἀποκτήσωσιν ἀργύρια, τότε νυμφεύονται, καὶ διαμένουν εἰς τὰ ἴδια, παραιτοῦντες τὰς περιπλανήσεις, καὶ ἡσύχως διάγοντες μὲ τὰς συζύγους αὐτῶν.* * *

Ἀφοῦ οἱ Ἄγγλοι κάμωσιν ἀρκετὰ χρήματα, ὥστε νὰ διατηρῶνται μὲ ἄνεσιν, τότε νύκτα καὶ ἡμέραν καθ' ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ βίου, ἀκόμη καὶ ἂν ἐκταθῇ εἰς ἑβδομήκοντα ἢ ὀγδοήκοντα χρόνους, καταγίνονται εἰς τὸ νὰ προσαποκτῶσι γνώσεις, καὶ οὐδὲ στιγμὴν ἀπρακτοῦσι.

'Οἱ Ἄγγλοι εἶναι φύσει οἰκονόμοι καλοί· οὐδέποτε ἀσωτεύουν ταρχύριά των, τοὺς φαίνεται δὲ μεγάλη ἀτιμία νὰ ἦναί τις χρεωμένος. Αἱ μέσαι τῆς κοινωνίας τάξεις θέτουν τὸ ἀργύριον αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας τραπεζίτου, καὶ λαμβάνουν τὸν τόκον αὐτοῦ κατὰ μῆνα, ἀνέγγικτον ἀφίνοντες τὸ κεφάλαιον. Τόσον λογαριάζουν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὰ ἔξοδά των, ὥστε πολλάκις συμβαίνει νὰ μὴν ἔχῃ πλούσιός τις παρὰ ἕνα μόνον θεράποντα, ὅστις νὰ ξυρίζῃ καὶ νὰ ἐνδύνῃ αὐτόν· ἐκτὸς δὲ τούτου ἔχει μίαν μαγείρισσαν καὶ μίαν θαλαμηπόλον, καὶ διὰ τοὺς ἵππους ἕνα μόνον ἱπποκόμον. Ὁ οἰκοδεσπότης περνᾷ τὴν ὥραν του εἰς περιπάτους, ἱππηλασίας, καὶ εἰς κυνήγιον· ἡ δὲ συμβία του φροντίζει δι' ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, ἐπιστατεῖ τὰ οἰκιακὰ ἔξοδα, καὶ γενικῶς οἰκονομεῖ τὰ πάντα.

'Πολλοὶ οἰκογενειάρχαι πλούσιοι δὲν ἔχουν ἁμάξας. Εὐγενεῖς, ἀκόμη καὶ πρίγκιπες, δὲν νομίζουν ὅτι ἐξευτελίζονται, πεζοὶ τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς ὁδοὺς περιερχόμενοι, εἴτε ἡμέραν, εἴτε νύκτα· βακτηρίαν λαμβάνοντες εἰς τὴν χεῖρα, ἐξέρχονται μὲ ἁπλᾶ φορέματα. Δὲν ὁμοιάζουν κατὰ τοῦτο τοὺς ἄρχοντας καὶ πλουσίους τῆς Ἰνδοστὰν, οἵτινες συνοδεύονται, ὁσάκις ἐξέλθωσι, μὲ πλῆθος ἐφίππων καὶ πεζῶν. Τὴν ἡμετέραν φαντασίαν

καὶ πομπὴν ταύτην θεωροῦν οἱ Ἄγγλοι ὡς ἄτοπον καὶ ἀνωφελῆ δαπάνην, καὶ γελοῦν τοὺς κατοίκους τῆς χώρας ταύτης ὡς μωροὺς καὶ ἠλιθίους. Λέγουν ὅτι, ἐὰν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐφαίνετό τις περιφερόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς μετὰ πομπώδους θεραπείας, τὰ παιδία τῆς πόλεως καὶ ἀγορᾶς ἤθελαν ῥίψειν χώματα εἰς τοὺς ὀπαδούς του, καὶ χλευαστικῶς ἤθελαν κροτήσειν τὰς χεῖρας, καὶ λιθοβολήσειν αὐτόν.'

Δὲν μένει πλὴν νὰ προσθέσωμεν, ὅτι μετὰ διετῆ καὶ ἐννεάμηνον ἀπουσίαν ὁ Μίρζας Ἰτέσας Μοδὴν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ πολλοὶ ματαίως ἐπροσπάθησαν νὰ καταπείσωσιν αὐτὸν ὥστε νὰ μακρύνῃ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ διατριβήν του.

ΣΕΙΣΜΟΣ ΕΙΣ ΚΑΡΑΚΚΑΝ.

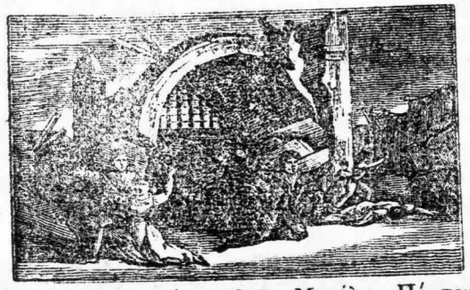

Την 26ην Μαρτίου, 1812, Μεγάλην Πέμπτην, ὥραν τετάρτην μετὰ μεσημβρίαν, ἐνῷ αἱ ὁδοὶ τῆς Καράκκας (πόλεως εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν) ἔγεμαν ἀπὸ λιτανείας, αἱ δ' ἐκκλησίαι ἀπὸ ἱερεῖς καὶ λαϊκοὺς, καὶ ἐνῷ ἐτελοῦντο αἱ τῆς μαστιγώσεως καὶ σταυροφορίας ἱεροπραξίαι, συνέβη ὀλεθριώτατος σεισμός. Τὸ ῥάγισμα τῶν οἴκων, καὶ ἡ πτῶσις τῶν κεράμων, ἦσαν τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς ἐπερχομένης καταστροφῆς. Οἱ σεισμοὶ διεδέχοντο ἀλλήλους μὲ ἀπίστευτον ταχύτητα, καὶ ἦσαν τόσον δυνατοὶ, ὥστε ἄνθρωποι ἱστάμενοι καὶ περιπατοῦντες ἐκλονίζοντο, καὶ μάλιστα ἔπιπταν κατάγῆς. Κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκρημνίζοντο οἶκοι καὶ ἐκκλησίαι, καὶ παντοειδεῖς ἄλλαι οἰκοδομαί. Νέφη κονιορτοῦ περιετύλισσαν τὰ πάντα· κτίρια δὲ πεπτωκότα, μὲ τοὺς νεκροὺς καὶ πληγωμένους κατοίκους των, παρίσταναν φοβερὰ πανταχοῦ θεάματα. Οἱ δυστυχεῖς ὅσοι ἐπέζησαν περιεπλανῶντο καθ' ὅλην τὴν νύκτα· τὴν δ' ἐπαύριον διετάχθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν ν' ἀποσυρθῶσιν ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς πόλεως, καὶ νὰ κατασκηνώσωσιν ἐπὶ τῆς γειτονευούσης πεδιάδος.

ΠΕΡΙ ΜΟΝΟΜΑΝΙΑΣ.

Ευγλωττος τις εἰσαγγελεὺς εἰς τὴν Γαλλίαν διϊσχυρίσθη ποτὲ, ὅτι ἡ μονομανία δὲν εἶναι παρὰ μία χίμαιρα, ἓν φάντασμα, τὸ ὁποῖον ἐπικαλοῦνται ποτὲ μὲν διὰ ν' ἀποσπάσωσι τοὺς ἐνόχους ἀπὸ τὴν αὐστηρότητα τῆς δικαιοσύνης, ποτὲ δὲ διὰ νὰ στερήσωσιν αὐθαιρέτως τὸν πολίτην τῆς προσωπικῆς του ἐλευθερίας.

Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη ἑνὸς ῥήτορος δὲν δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὰς παρατηρήσεις ἀνδρῶν, οἵτινες, ἀφιερώσαντες ὁλόκληρον τὴν ζωὴν εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ πάθους τούτου, βεβαιοῦν τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν διὰ διαφόρων παραδειγμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀναφέροντες ἐνταῦθα τινὰ, θέλομεν προσθέσειν καὶ ἓν ἀρκετὰ περίεργον, τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπαρουσίασε δίκη τις συζητηθεῖσα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Κακουργιοδικῶν.

Ἐνίοτε οἱ μονομανιακοὶ ἐνεργοῦν μὲ πεποίθησιν ἐσωτερικὴν, ἀλλὰ παραφρονοῦσαν· ἡ φαντασία των ἀποπλανᾶται· οἱ συλλογισμοί των ὑπάρχουν ἐσφαλμένοι· αἱ δὲ πράξεις των ἔχουν μίαν αἰτίαν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἶναι προμελετημέναι.

Ἐκπεπληγμένος χωρικός τις ἀπὸ τὴν κατανυκτικὴν διδαχὴν ἑνὸς ἱεροκήρυκος, σφάζει τὰ τέκνα του, διὰ νὰ σώσῃ αὐτὰ ἀπὸ τὰς ποινὰς τῆς ἄλλης ζωῆς.

Ἄλλοι βλέπουν παντοῦ ἐνώπιόν των ἐχθροὺς καὶ ἀντιπάλους, καταδιωγμοὺς καὶ κινδύνους, καὶ ἄλλοι θέλουν νὰ ἐκδικηθῶσιν ὕβρεις, τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἔλαβαν.

Ἐνίοτε δὲ οἱ μονομανιακοὶ δὲν παρουσιάζουν οὐδεμίαν ἀταξίαν τῶν διανοητικῶν των δυνάμεων, καὶ μ' ὅλον τοῦτο παρασύρονται ἀπὸ μίαν ὁρμὴν ἀκαταμάχητον, ἀπὸ ἓν ἔνστιγμα τυφλὸν πρὸς τὴν δεῖνα ἢ δεῖνα πρᾶξιν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἀποδοκιμάζουν. Κατακυριευμένοι ἀπὸ τὰς ἰδέας τῆς κλοπῆς, τοῦ ἐμπρησμοῦ, τοῦ φόνου, ἢ τῆς αὐτοχειρίας, ἰδέας τὰς ὁποίας ματαίως ἀγωνίζονται ν' ἀποβάλωσι, συναισθάνονται ὅλην τὴν φρίκην τῶν τοιούτων ἐπιθυμιῶν, ἀλλ' ἡ θέλησίς των νικᾶται, καὶ ἄνευ τινὸς αἰτίας, ἄνευ συμφέροντος ἢ πάθους τινὸς, κλέπτουν, βάλλουν πῦρ, φονεύουν, αὐτοχειριάζονται.

Ὑπηρέτριά τις ἐῤῥίφθη εἰς τοὺς πόδας τῆς κυρίας της, ἱκετεύουσα νὰ τὴν ἐπιτραπῇ ἡ ἐκ τῆς οἰκίας ἀπομάκρυνσις· διότι, εἶπεν, ὁσάκις ἔκδυε τὸ τέκνον, τὸ ὁποῖον ἀνέτρεφε, καὶ τὸ ὁποῖον ὡς ἄλλη μήτηρ ἠγάπα, ἠσθάνετο ἐπιθυμίαν σφοδρὰν νὰ τοῦ τρυπήσῃ τὴν κοιλίαν.

Ἀνὴρ, ἐγνωσμένος διὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ ἤθους του, ἐβασανίζετο ἀπὸ φονικὰς ἐπιθυμίας, ἱκέτευε δὲ καθημέραν εἰς τοὺς ναοὺς τὴν ἄπειρον τοῦ Ὑψίστου ἀγαθότητα νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς φονικὰς ἐπιθυμίας του, τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώριζεν οὐδεμίαν αἰτίαν.

Χωρική τις, ἐνῷ ἠγάπα τρυφερῶς τὸ νεογέννητον αὐτῆς τέκνον, αἰσθάνεται αἴφνης καὶ ἄνευ λόγου τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸ σφάξῃ, ἑτοιμάζεται δὲ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν πρᾶξιν, ἀλλὰ, φρίττουσα, ἐξέρχεται τῆς οἰκίας, ὥστε νὰ διασκεδάσῃ τὴν τρομερὰν ἐπιθυμίαν της· ἐπιστρέφει διὰ νὰ τὸ γαλακτοτροφήσῃ, ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία ἐπανέρχεται, καὶ πάλιν ἀπομακρύνεται.

Ἄλλη δυστυχεστέρα μήτηρ συναισθάνεται τὴν ἐπιθυμίαν νὰ πνίξῃ εἰς τὸν ποταμὸν τὰ τρία τέκνα της, τὰ ὁποῖα ἐλάτρευε, καὶ ἀμέσως τὰ τέκνα της βυθίζονται

τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὰς μητρικὰς χεῖρας εἰς τὰ βάθη τοῦ ποταμοῦ.

Ὅμοιον σχεδὸν παράδειγμα μονομανίας μᾶς ἐπαρουσίασε καὶ ἡ κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1838 ἐνώπιον τῶν ἐν Ναυπλίῳ Κακουργιοδικῶν συζητηθεῖσα δίκη.

Νέος τις βουκόλος δεκαεξαετὴς, ἐκ τοῦ χωρίου Τριμπούνι τῆς Μεγαλοπόλεως, ευειδὴς, ὑπόξανθος, μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς καὶ μὲ παρειὰς ῥοδοκοκκίνους, Ἰωάννης Δήμου Ζάγουρας καλούμενος, ὑποκύψας ἄνευ τινὸς γνωστῆς αἰτίας εἰς μελαγχολίαν, παραιτεῖ τὴν ἀγέλην του, καὶ ἀποσύρεται εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐντὸς τῆς ὁποίας μελαγχολῶν διῆγεν ἱκανοὺς μῆνας· ἀλλ' αἴφνης ἐξαγριούμενος ἄνευ οὐδενὸς λόγου, ἁρπάζει παρακείμενόν τινα πέλεκυν, καὶ ὁρμᾷ νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του, ἥτις κραυγάζουσα ἐξέρχεται δρομαίως τῆς οἰκίας· ἀλλ' εἰς τὰς κραυγὰς τῆς μητρός του, προσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν ἡ θεία του, τὴν ὁποίαν ὡς ἄλλην μητέρα ἠγάπα, καὶ ἡ ἐξαδέλφη του, νεᾶνις ἐννεαετὴς, ἀμφότεραι δὲ πίπτουσιν ἐν ἀκαρεῖ νεκραὶ ὑπὸ τὸν πέλεκυν τοῦ Ζάγουρα, ὅστις μετὰ τὸν διπλοῦν τοῦτον φόνον καταφεύγει εἰς παρακείμενον δάσος, ὅπου μετ' ὀλίγον συλλαμβάνεται. Φυλακισθεὶς, δὲν ἠθέλησε ποτὲ ν' ἀπαντήσῃ οὔτε λέξιν εἰς τὰς ὁποίας παρὰ τῶν Ἀνακριτῶν ὑπεβλήθη ἐπανειλημμένας ἐξετάσεις, καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὁ συνεχῶς ἐπισκεφθεὶς αὐτὸν εἰς τὴν φυλακὴν ἰατρὸς τὸν ἀπεύθυνεν ἐρωτήσεις. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν μηνῶν καὶ μετὰ ἱκανὰς φλεβοτομίας λύσας τὴν σιωπὴν, ἐδιηγήθη, ὅτι ἓν φάντασμα τὸν εἶχε διατάξειν τὴν σιωπὴν, καὶ ἤδη τὴν λύσιν αὐτῆς· μὴ ἔχων δὲ ἀνάμνησίν τινα τοῦ ὁποίου ἐξετέλεσε φόνου, ἐλυπεῖτο καὶ ἔκλαιεν, ὅταν ἔμαθε τοῦτον ἀπὸ τοὺς φυλακωμένους. Οἱ ΚΚ. Ἔνορκοι, ἀναγνωρίσαντες αὐτὸν αὐτουργὸν τῶν δύο φόνων, ἐκήρυξαν ὅτι ἔπραξεν αὐτοὺς, πάσχων ἀπὸ παραφροσύνην, οἱ δὲ Σύνεδροι, δυναμει τοῦ Ἄρθρ. 86. §. 1. τοῦ Ποιν. Νόμου, ἐκήρυξαν αὐτὸν ἀθῶον.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἄνω ἐκτεθέντων παραδειγμάτων ἕκαστος βλέπει, ὅτι πολλὰ ὀρθῶς ὁ νομοθέτης μας, μακρὰν τοῦ νὰ θεωρήσῃ τὴν μονομανίαν ὡς μίαν χίμαιραν, παρεδέχθη αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἔκφρασιν μερικὴν παραφροσύνην, ὡς λόγον ἐξαλείφοντα ἢ ἐλαττόνοντα τὸν καταλογισμόν.

Ὁσάκις λοιπὸν ἐκτελεῖται φόνος τις, ἐμπρησμὸς, ἢ ὁποιαδήποτε ἄλλη ἀξιόποινος πρᾶξις, ἡ δὲ ἀνάκρισις δὲν δύναται ν' ἀνακαλύψῃ ἢ νὰ εἴκασῃ οὐδεμίαν αἰτίαν τοῦ ἀδικήματος τούτου, εἴτε ἐκδίκησιν, εἴτε ἔρωτα, εἴτε ζηλοτυπίαν, εἴτε μῖσος, εἴτε συμφέρον χρηματικὸν, ἡ μονομανία δύναται νὰ πιθανολογηθῇ.

Ἀλλ' αἱ δικαστικαὶ ἀρχαὶ, βοηθούμεναι ἀπὸ τὰ φῶτα τῶν ἰατρῶν, χρεωστοῦν μετ' ἐπιστασίας νὰ ἀνερευνῶσιν ὅλα τὰ περιστατικὰ, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ βεβαιώσωσι τὴν ὕπαρξιν τῆς μονομανίας· ἡ δὲ προσοχὴ των πρέπει νὰ ἦναι τοσοῦτον μεγαλητέρα, καθόσον τὰ παραδείγματα τῆς μονομανίας εἶναι σπανιώτατα· ἑπομένως αἱ ἀρχαὶ αὗται, ἐξετάζουσαι τὸν αὐτουργὸν τῆς πράξεως, τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα προγενεστέρως ἔγραψεν, ἢ ὑπὸ ὁποιανδήποτε πρόφασιν ἤθελαν τὸν πείσειν νὰ γράψῃ, παρατηροῦσαι αὐτὸν χωρὶς αὐτὸς νὰ ἐξεύρῃ ὅτι παρατηρεῖται, καὶ συλλέγουσαι τὰς μαρτυρίας τῶν ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν προηγουμένως, χρεωστοῦν νὰ πληροφορῶνται κυρίως·—

Ἐὰν αὐτὸς ἦναι κρασεως νευρικῆς καὶ εὐερέθιστος.

Ἐὰν συνήθως εἶχεν ἀλλοκότους ἰδέας καὶ χαρακτῆρα ἰδιότροπον ἢ βίαιον, ἢ πνεῦμα ἀδύνατον καὶ περιωρισμένον.

Ἐὰν ἦτο πάντοτε σοβαρὸς καὶ μελαγχολικὸς, ἢ ἐὰν φύσει ἀγαθὸς καὶ γλυκὺς, καὶ ἐνίοτε εἰς ἄκρον εὐλαβὴς, ἐδοκίμαζε μεταβολὰς εἰς τὰς ὀρέξεις του, εἰς τὰς ἕξεις του, εἰς τὰ αἰσθήματά του.

Ὅλαι αὐταὶ αἱ περιστάσεις θέλουν πιθανολογήσειν τὴν ὕπαρξιν τῆς μονομανίας, μολονότι αὕτη δύναται αἴφνης ν' ἀναφανῇ ἄνευ οὐδενὸς προγενεστέρου συμπτώματος, ὥστε δύναται νὰ ὑπῆρξε μονομανία, ἂν καὶ οὐδεμία τῶν περιστάσεων τούτων ἀνεφάνη.

Αἱ ἀνακριτικαὶ ἀρχαὶ χρεωστοῦν προσέτι νὰ ἐξετάζωσιν, ἂν ὁ ὑπόδικος ἢ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπέπεσαν ἄλλοτε εἰς παραφροσύνην ἢ ἐπιληψίαν, καὶ ἐπὶ τέλους ἐὰν τὸ θῦμα ἦτο συνήθως τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του.

Ἐξ ὅλων τούτων θέλουν φωτίζειν οἱ Ἔνορκοι τὴν συνείδησίν των διὰ νὰ μὴ φονεύωσιν ἢ δεσμεύωσιν ἄγρια ζῶα, ἀντὶ νὰ καταδικάζωσιν ἐνόχους.—Ε.Φ. ΝΟΜΙΚΗ.

ΑΝΕΜΟΖΑΛΑΙ ΕΙΣ ΕΡΗΜΙΑΣ.

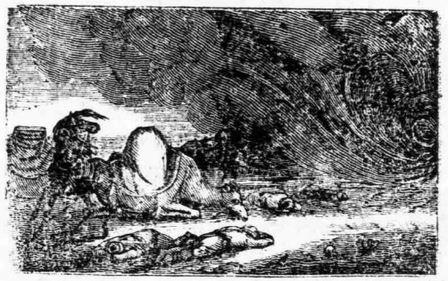

Αἱ κυρίως ἐρημίαι εἶναι πεδιάδες, κάποτε τερατωδῶς ἐκτεταμέναι, πάντη στεῖραι καὶ ἄκαρποι, ὅπου οὔτε φυτὰ βλαστάνουν, οὔτε ζῶα καὶ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ζήσωσι. Τὰς καταξηραίνει ἡ φλὸξ τοῦ ἡλίου· καὶ νότος φλογώδης, κάποτε κυματίζων τὴν ἄμμον, ἥτις εἶναι ἄπειρος, πνίγει τοὺς δυστυχεῖς ὁδοιπόρους. Μεταξὺ τούτων τῶν ἀμμωδῶν θαλασσῶν εὑρίσκονται ὡς νῆσοι χωρία τινὰ ἔνυδρα καὶ καρποφόρα, καὶ κατοικούμενα ἀπὸ ἀνθρώπους· ὀνομάζονται δὲ τὰ χωρία ταῦτα Αὐάσεις ἢ Ὀάσεις. Ἡ Ἀφρικὴ καὶ ἡ Ἀσία ἔχουν τὰς μεγίστας τῆς γῆς ἐρημίας. Ἡ Σαχάρα τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἐκ χιλιοετηρίδων διαβόητος, καὶ ἡ πασῶν μεγίστη· καθ' ὅλον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς δὲν ὑπάρχει

τόπος φοβερώτερος. Πολλάκις ὑψοῦται ἡ ἄμμος τόσον κυκνὴ καὶ ἄφθονος, ὥστε καταπλακόνει καὶ περιηγητῶν ὁλοκλήρους συνοδίας. 'Κρίνων ἐκ τῶν ὅσα αὐτὸς ἐγὼ ἐδοκίμασα,' λέγει ὁ Δένχαμ, 'ἡ ἀνεμοζάλη εἶναι τρομερὸν πρᾶγμα εἰς τὰς φοβερὰς ταύτας ἐρημίας. Ὁ ἄνεμος ὕψωσε τὴν λεπτὴν κόνιν, ἥτις κατακαλύπτει τὴν παμμεγέθη ταύτην χώραν, εἰς τρόπον, ὥστε ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐγέμισε, καὶ τὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν ἄπειρον διάστημα κατεστάθη σχεδὸν ἀδιαχώρητον. Ὁ ἥλιος καὶ τὰ νέφη διόλου ἠμαυρώθησαν, καὶ βάρος τι πνιγηρὸν μᾶς κατεπίεζεν, ἐνῷ κατὰ πᾶν βῆμα διεπερνούσαμεν σωροὺς ἄμμου. Κάποτε μόλις ἐβλέπαμεν τὰς καμήλους, ἂν καὶ ὀλίγους μόνον πήχεις προηγουμένας. Οἱ ἵπποι, μὲ τὰς γλώσσας ἔξω τοῦ στόματος κρεμαμένας, ἀπέστρεφαν τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν τῆς ἄμμου νεφῶν. Δίψα τις ξηροτάτη μᾶς κατέφλεγε, τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἠμπόρει νὰ μετριάσῃ.'

'Ὁπόταν δὲ συμβῇ ἀνεμοστρόβιλος εἰς τὴν ἄπειρον ταύτην ἐρημίαν, ἡ ἄμμος ὑψουμένη σχηματίζει στήλας, ζωηρὰν τῶν ὁποίων περιγραφὴν μᾶς ἀφῆκεν ὁ περιηγητὴς Bruce. 'Κατὰ τὴν μίαν ὥραν,' λέγει, 'ἐνῷ ἀνεπαυόμεθα ἀναμέσον εἰς τινας ἀκακίας, μᾶς ἐξίστησε καὶ κατεφόβισε θέαμα ἐκ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων. Εἰς τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τῆς ἐρήμου ἴδαμεν τερατώδεις τινὰς ἄμμου στήλας, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀπεχούσας, καὶ ποτὲ μὲν ταχύτατα κινουμένας, ποτὲ δὲ προβαινούσας μὲ βραδύτητα μεγαλοπρεπῆ. Ἐκ διαλειμμάτων ἐνομίζαμεν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἤθελαν μᾶς καταπλακώσειν, καὶ μικραὶ ἄμμου ποσότητες μᾶς ἔφθασαν πραγματικῶς κατ' ἐπανάληψιν· πάλιν δὲ ὠπισθοδρόμουν, ὥστε σχεδὸν νὰ γίνωνται ἄφαντοι, ἐνῷ αἱ κορυφαί των ἔφθαναν εἰς αὐτὰ τὰ νέφη· ἔπειτα πολλάκις ἐχωρίζοντο αἱ κορυφαὶ ἀπὸ τὰ σώματα, καὶ διασκορπιζόμεναι εἰς τὸν ἀέρα, δὲν συνήρχοντο πλέον· ἐνίοτε ἐκόπτοντο εἰς τὸ μέσον, ὡς νὰ ἐκτυποῦντο μὲ κανονίου μεγάλην σφαῖραν. Τὸ μεσημέριον ἐπροχώρησαν καθ' ἡμῶν μὲ ἱκανὴν ταχύτητα, βόρειον ἔχουσαι τὸν ἄνεμον. Ἔνδεκα διετάχθησαν ἐκ πλαγίου μας, ἀπέχουσαι περὶ τὰ τρία μίλια· ἡ διάμετρος τῆς μεγαλητέρας μ' ἐφάνη ὡς δέκα ποδῶν· ἤλλαξε δὲ κατ' ευτυχίαν ὁ ἄνεμος, ὥστε ἀπεσύρθησαν ἀπὸ ἡμᾶς, ἀφήσασαι εἰς τὸν νοῦν μου ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἀγνοῶ πῶς νὰ ὀνομάσω, μολονότι ἐν συστατικὸν αὐτῆς βέβαια ἦτον ὁ φόβος, μὲ ἱκανὸν βαθμὸν θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως. Μάταιον ἤθελεν εἶσθαι νὰ ζητήσῃ τις νὰ φύγῃ· ὁ ταχύτατος ἵππος δὲν ἤθελε χρησιμεύσειν ποσῶς νὰ μᾶς ἐκβαλῇ ἀπὸ τὸν κίνδυνον· τοῦτο δὲ πληροφορημένος, ἐπροσηλώθην εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔστεκα.'

Ὁ περιηγητὴς Ἀδανσῶν, διαπερνῶν τὸν ποταμὸν Γαμβίαν ἐκ τῆς Μεγάλης Ἐρήμου, παρετήρησε μίαν τῶν ἐξ ἄμμου στηλῶν τούτων διαπερνῶσαν τὸν ποταμὸν αὐτόν. Ἐπέρασεν ἐντὸς δεκαοκτὼ ἢ εἴκοσι ὀργυιῶν ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ πλοίου, ἐφαίνετο δὲ νὰ ἔχῃ περιφέρειαν δέκα ἢ δώδεκα ποδῶν, καὶ διακοσίων πεντήκοντα ποδῶν ὕψος. Ἡ θερμότης αὐτῆς ἦτον ἐπαισθητὴ ἑκατὸν πόδας μακράν, ἀφῆκε δὲ κατόπιν δυνατὴν θειώδη ὀσμήν.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙΡΙΑΣ.

Ἀκαιρία εἶναι τὸ παρὰ καιρὸν λέγειν, καὶ πράττειν, καὶ τοὺς ἄλλους ἐνοχλεῖν. Ὁ δὲ ἄκαιρος τοιοῦτος, ὥστε, καθ' ἣν στιγμὴν ἀσχολεῖταί τις εἰς τὰς ἀναγκαίας ὑποθέσεις του, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν, καὶ ζητεῖ νὰ τὸν συμβουλευθῇ. Καὶ ὅταν ἡ γυνή του πάσχῃ ἀπὸ πυρετὸν, ἀπέρχεται πρὸς αὐτὴν διὰ νυκτὸς μὲ μουσικὰ ὄργανα διὰ νὰ εὐθυμήσῃ. Καὶ πρὸς ζημιωθέντα δι' ἐγγύησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκε πρότερον, ἔρχεται καὶ ζητεῖ νὰ τὸν ἐγγυηθῇ. Καὶ εἰς πρᾶξιν ἀποφασισθεῖσαν ἀπὸ τὸ δικαστήριον παρουσιάζεται νὰ δώσῃ αὐτὸς μαρτυρίαν. Καὶ ἑνῷ εἶναι προσκεκλημένος εἰς γάμον, κατηγορεῖ τὸ γυναικεῖον γένος. Καὶ τοὺς πρὸ ὀλίγου ἀπὸ μακρὰν ὁδὸν ἐλθόντας προσκαλεῖ διὰ νὰ ἐξέλθωσιν εἰς περίπατον. Εἶναι καλὸς νὰ φέρῃ καὶ ἀγοράσιν εἰς περίπατον. Εἶναι καλὸς νὰ φέρῃ καὶ ἀγοραστὴν πλειοδοτοῦντα, εἰς πωλήσαντα πλέον τὴν πραγματείαν του. Καὶ εἰς ἀκούσαντας καὶ πληροφορηθέντας περὶ τοῦ πράγματος σηκόνεται νὰ διηγηθῇ ἐξ ἀρχῆς τὴν ὑπόθεσιν. Εἶναι ἄξιος νὰ ἐπιμεληθῇ καὶ πράγματα δι' ἄλλον, τὰ ὁποῖα δὲν θέλει ἐκεῖνος νὰ γίνωσι. Καὶ εἰς θυσίαν τετελεσμένην καὶ διαμερισθεῖσαν ἔρχεται, καὶ ζητεῖ μερίδα. Καὶ ἑνῷ ῥαβδίζει τις τὸν δοῦλόν του, ὁ ἄκαιρος διηγεῖται, ὅτι καὶ αὐτοῦ ὁ δοῦλος ποτὲ ῥαβδισθεὶς ἐκρεμάσθη. Καὶ εἰς αἱρετοκρισίαν παρευρισκόμενος, ἐρεθίζει τοὺς διαφερομένους, ἑνῷ αὐτοὶ θέλουν νὰ συμβιβασθῶσι. Καὶ θέλων νὰ χορεύσῃ, προσκαλεῖ ἐκεῖνον, ὅστις δὲν ἔχει πρὸς τοῦτο διάθεσιν.—ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΣ, μετάφ. Μ. ΡΟΥΚΟΥΝΑΚΗ.

Αἶγες ὡς Παραμαννναι.—Πάγκοινον εἶναι εἰς τὸ μέρος ὅπου κατοικῶ,—λέγει ὁ Μοναίγνης,—νὰ βλέπῃ τις τὰς χωρικὰς, ὅταν δὲν ἔχωσιν αὐταὶ γάλα, νὰ φέρωσιν αἶγας πρὸς βοήθειαν. Ἔχω δὲ τὴν στιγμὴν ταύτην δύο θεράποντας, οἵτινες ποτὲ δὲν ἐθήλασαν γυναῖκα πλέον παρὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἀφοῦ ἐγεννήθησαν. Αἱ αἶγες αὗται διδάσκονται ἀμέσως νὰ ἔρχωνται νὰ βυζάνωσι τὰ βρέφη, καλῶς γνωρίζουσαι τὰς φωνάς των ὅταν κλαίωσιν· ἔρχονται δὲ τρέχουσαι πρὸς αὐτά· καὶ, τὸ περίεργον, ἂν παρουσιασθῇ ἄλλο παρὰ τὸ ὁποῖον γνωρίζουν, δὲν τὸ βυζάνουν, καὶ τὸ τέκνον παρομοίως κάμνει τὸ αὐτὸ πρὸς πᾶσαν ἄλλην αἶγα. Ἴδα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἓν, ἀποστερηθὲν τῆς αἰγὸς, ἥτις τὸ ἔτρεφεν (ἐπειδὴ ὁ πατὴρ εἶχε μόνον δανεισθῆν αὐτὴν παρά τινος γείτονος) τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελε νὰ ἐγγίζῃ ὁποιανδήποτε ἄλλην, καὶ φοβοῦμαι ὅτι τὸ ἄθλιον ἀπέθανε τῆς πείνας.

Γέρων γέροντι γλῶσσαν ἡδίστην ἔχει·
Παῖς παιδί, καὶ γυναικὶ πρόσφορον γυνή.

Ο ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Εἰς τὴν νῆσον Κρήτην, ἐπὶ τῆς πλευρᾶς βουνοῦ, σχηματίζοντος μίαν τῶν ῥιζῶν τῆς Ἴδης, τέσσαρα δὲ μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν Γόρτυνα, ὑπάρχει ἀνοιγμά τι, στόματος ὁπωσοῦν ἔχον ὁμοιότητα, ἀνδρὸς δὲ ὕψος, καὶ ὅλως ἀδιάκριτον πολλῶν ἄλλων χασμάτων τῆς περιχώρου. Ἀλλ' ἡ πάγκοινος τὸ φαινόμενον εἴσοδος αὕτη φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς εὔμορφα περάσματα, διὰ λίθων κεκομμένα, τὰ ὁποῖα περιστρέφονται, ἐκκλίνουν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ διακόπτουν ἄλληλα μὲ τοσαύτας περιπλοκάς, ὥστε χωρὶς μεγάλην προφύλαξιν φαίνεται ἀδύνατον, ἀφοῦ τὶς περιπλεχθῇ ἅπαξ εἰς αὐτὰ, νὰ ἐξέλθῃ πλέον. Σχεδὸν ὅλον τὸ βουνὸν εἶναι πανταχοῦ διωρυγμένον μὲ τοιαῦτα ὑπόγεια, ἐστερημένα πάσης τάξεως, ὥστε νὰ ὁμοιάζωσι τύχης μᾶλλον ἀποτέλεσμα παρ' ἀνθρώπου προμελετημένον ἔργον. Ὅτε ὁ Γάλλος περιηγητὴς Τουρνεφόρτιος ἐπεσκέφθη τὸ μέρος τοῦτο, πᾶς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐκράτει λαμπάδα· εἰς πᾶσαν δύσκολον στροφὴν ἔμπηγαν, ἐκ δεξιῶν, κομμάτια χαρτίου μὲ ἀριθμοὺς σημειωμένα· εἷς τῶν ὁδηγῶν ἄναπτεν εἰς τακτικὰς ἀποστάσεις δεμάτια ἐκ κλάδων πίτυος, καὶ ἄλλος διεσκόρπιζεν ἐπὶ τῆς γῆς ἄχυρα καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ περιπάτου. Πλὴν, μ' ὅλας τὰς προφυλάξεις ταύτας, φαίνεται ὅτι μικρὸν μόνον μέρος τοῦ λαβυρίνθου ἠμπόρεσε νὰ ἐξετάσῃ ὁ Τουρνεφόρτιος. Νεώτερός τις περιηγητὴς (F. S. North Douglas) ἐπεχείρησε τὴν κατόρθωσιν τοῦ ἄθλου τούτου μετὰ πλείστων ὁδηγῶν, ἀπὸ λαμπάδας καὶ φανάρια, καὶ 1700 πήχεις σχοινιδίου, ἐφωδιασμένος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἠναγκάσθη ν' ἀφήσῃ πολλὰς τῶν περιστροφῶν ἀνεξετάστους, καὶ νὰ μὴν ἐμβῇ ποσῶς εἰς ὑψηλάς τινας καὶ πλατείας διόδους, αἵτινες ἐφαίνοντο ἁρμόδιαι νὰ δελεάσωσιν, ἔπειτα δὲ ν' ἀποπλανήσωσιν αὐτόν.

Ἀμέσως ἀφοῦ τὶς ἐμβῇ εἰς τὰ σπήλαια ταῦτα, εὑρίσκει ὡς μικρόν τινα θάλαμον, πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ ὁποίου ἐκτείνεται πέρασμα 3300 πόδας μακρὸν, καὶ κατὰ μέσον ὅρον 12 μὲν πόδας πλατὺ, 10 δὲ πόδας ὑψηλὸν, μολονότι ὁ Τουρνεφόρτιος λέγει ὅτι εἷς τινα μέρη ἦτον ὑπόχρεως νὰ κύπτῃ ὀλίγον τι, καὶ ὅτι, περὶ τὴν μέσην τοῦ δρόμου, εὕρηκαν τὸ πέρασμα τόσον χαμηλὸν καὶ στενὸν, ὥστε ἠναγκάσθησαν νὰ συρθῶσιν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ γονάτων, ἕνας ἕνας. Τὸ πέρασμα τοῦτο οὐδ' ἀναβαίνει οὐδὲ καταβαίνει πολύ· τὸ ἔδαφος εἶναι λεῖον καὶ ὁμαλὸν ἀπὸ πλευρᾶς εἰς πλευράν· οἱ τοῖχοι ἢ τὰ πλευρὰ εἶναι διόλου κατὰ κάθετον, συνίστανται δ' ἐκ τοῦ στερεοῦ βράχου, παρεκτὸς τῇδε κἀκεῖσε, ὅπου ἔχουν αὐτοὺς ἄριστα ἐκτισμένους. Εἰς πᾶσαν δεκάδα ἢ δωδεκάδα βημάτων παρουσιάζονται νέα ὁμοιοειδῆ περάσματα· αὐτὰ δὲ πάλιν ἢ ἀποτόμως στρέφουν εἰς ἄλλα, ἢ ἐπανέρχονται εἰς τὸ πρῶτον, ὅθεν ἐξέκλιναν. Ἀφοῦ ὁ προειρημένος Ἄγγλος περιηγητὴς Δούγλας ἐπροχώρησε κατὰ τὸ φαινόμενον μίαν σχεδὸν ὥραν εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα, στοχαζόμενος ὅτι ἤδη ἔφθασεν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βουνοῦ, εὑρέθη ἔξαφνα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ σχοινιδίου του, κατ' αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅθεν ἐξεκίνησε. Παρετήρησε δὲ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἰδίωμά τι παράδοξον, ὅτι, ἀντὶ νὰ εὕρωσι πνιγηρὸν ἢ νοσώδη ἀέρα εἰς τὰ στενὰ ταῦτα ἐνδόμυχα, ἀνέπνεαν ἐξίσου ἐλεύθερα ὅτε ἀπεῖχαν σχεδὸν ἓν μίλιον ἀπὸ τὸ στόμα, καθὼς καὶ ὅτε πρῶτον ἐμβῆκαν εἰς τὸν λαβύρινθον. Ἐσημείωσε δὲ, καὶ ὅτι ἅπασαι αἱ γωνίαι εἰς τὴν ἀλλόκοτον ταύτην ἀνασκαφὴν ἦσαν οὕτως ὀξεῖαι, ὡς νὰ εἶχαν πελεκηθῆν τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Εἰς ἓν τῶν περασμάτων μετὰ πλείστης δυσκολίας ἀνεκάλυψε διά τινος στενοῦ ἀνοίγματος μικρὸν ὀκτωγώνιον θάλαμον, κομψοτάτου σχήματος. Ὁ Τουρνεφόρτιος ἀναφέρει δύο δωμάτια, σχεδὸν στρογγύλα, εἰς τὸν βράχον ἐξωρυγμένα, εἰς μέρος τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐνόμιζε τὸ μακρυνώτερον ἢ ἐνδότερον τοῦ λαβυρίνθου. Εἰς τοὺς τοίχους δὲ τῶν δωματίων τούτων εὗρηκε διάφορα ὀνόματα, μὲ ἄνθρακα γραφέντα, ἐπὶ Βενετῶν, ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ εἰσχωρήσαντας. Ἀντέγραψε δὲ δύο ἢ τρία ἐκ τούτων· παραδείγματος χάριν·—' Qui fu el strenuo Signor Zan de Como, Capᵐᵒ dela Fanteria, 1535 —' R. Francesco Maria Pesaro, Capucino Frater Taddeus Nicolaus, 1539.' Εἰς τὰ δωμάτια ταῦτα, καὶ εἰς τὰς διόδους τὰς εἰς αὐτὰ φερούσας, ἦσαν καὶ ἄλλαι διάφοροι χρονολογίαι, γεγραμμέναι ἢ γεγλυμμέναι μὲ τὴν σμίλην, ἀπὸ τοῦ 1495 μέχρι τοῦ 1579, ὁ δὲ Τουρνεφόρτιος ἐπρόσθεσε 1700, τὸ ἔτος τῆς αὐτοῦ ἐπισκέψεως. Κατὰ τὸν ἀκριβῆ τοῦτον περιηγητὴν, τὸ πλέον ἑλικοειδὲς καὶ δύσκολον μέρος τοῦ λαβυρίνθου εἶναι τὸ ἐκπέμπον κλάδους πρὸς τάριστερὰ, τριάκοντα περίπου βήματα ἐκ τῆς εἰσόδου, ὅπου περάσματα πολυπληθῆ, τὰ μὲν διασταυρόνοντα ἓν τὸ ἄλλο, τὰ δὲ ἀδιέξοδα, συγχύζουν ἐντελῶς καὶ φύρνουσι τὸν νοῦν. Μᾶς διηγεῖται ὁ περιηγητὴς Σάνδυς, ὁ ἐπισκεφθεὶς τὴν Κρήτην πρὸ δύο ἑκατονταετηρίδων, ἀλλὰ μὴ ἐμβὰς εἰς τὸν λαβύρινθον, ὅτι ἤκουσε παρ' Ἄγγλου ἐμπόρου, ἰδόντος αὐτὸν, ὅτι τόσον ἦτο περιπλεγμένος καὶ παμμεγέθης, ὥστε ὁδηγὸς, συνειθισμένος νὰ δείχνῃ αὐτὸν εἰς ἄλλους εἴκοσι χρόνους κατὰ συνέχειαν, ἐχάθη ἐκεῖ, καὶ οὐδέποτε πλέον ἠκούσθη. Οὔτε ῥανὶς ὕδατος δὲν στάζει διὰ τῶν βράχων, ἀπολιθώσεις δὲν ὑπάρχουν ὁποιαιδήποτε, ἀλλὰ παντοῦ εἶναι ξηρὸς ὁ λαβύρινθος, ὁ δὲ ἀὴρ ἴσης καὶ τερπνῆς θερμοκρασίας.

Κατὰ τὸ ἀρχαῖον μέρος τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ὅπου μῦθοι εὑρίσκονται συμπεφυρμένοι μὲ τὴν ἀλήθειαν, ἢ σχεδὸν τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωνται ἀλληγορικῶς, ὁ λαβύρινθος ἔγινε, κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ὁμοίου οἰκοδομήματος, ὑπὸ Δαιδάλου τοῦ Ἀθηναίου, διὰ τὸν δεύτερον Μίνωα, βασιλέα τῆς Κρήτης, ὅστις ἤκμασε δεκατρεῖς περίπου ἑκατονταετηρίδας πρὸ τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς. Τὰ περὶ τοῦ τερατώδους Μινωταύρου, ὅστις διήρχετο τὰ ἐνδόμυχα ταῦτα, καὶ τοῦ Θησέως, ὅστις ἐνεκλείσθη εἰς αὐτὰ διὰ νὰ καταφαγωθῇ, καὶ τῆς ὡραίας Ἀριάδνης, ἥτις ἀπήλλαξε τὸν

Νικόλεος Πετρωνιάνης

ἐραστὴν αὐτῆς, μίτου κουβάριον εἰς αὐτὸν ἐγχειρίσασα, ἀνήκουν εἰς τὸ πλέον φανταστικὸν τῆς μυθολογίας μέρος, καὶ διόλου σχεδὸν δὲν μᾶς βοηθοῦν νὰ εἰκάσωμεν εἰς τί ἀπέβλεπεν ὁ τόπος οὗτος. Ὑπό τινων ἐνομίσθη κοιμητήριον· ἀλλὰ ποτὲ δὲν εὑρέθησαν ἐντὸς αὐτοῦ ἢ περὶ αὐτὸν λείψανά τινα, ἐμφανίζοντα ὅτι ἐχρησίμευσεν εἰς τοιοῦτό τι. ' Ὁ Λαβύρινθος,' λέγει ὁ κύριος Δούγλας, ' εἶναι ἀδύνατον νὰ κατεσκευάσθη διὰ νεκροταφεῖον, ἐπειδὴ δὲν ευρίσκομεν εἰς τοὺς τοίχους κἀνὲν ἀπὸ τὰ ἐνδόμυχα, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευαν ὡς τάφοι εἰς τὰ ὑπόγεια κοιμητήρια τῆς Ἰταλίας καὶ Μελίτης, οὐδὲ ἄλλον τινὰ τόπον ἁρμόδιον εἰς ὑποδοχὴν νεκροῦ.' Ὁ Βελώνιος καὶ ἄλλοι περιηγηταὶ ἐφαντάσθησαν αὐτὸν ἁπλοῦν λιθοτομεῖον. Ὁ Σάνδυς λέγει, ' Κατὰ τὴν γνώμην τῶν πλειοτέρων δὲν ἦτον εἰμὴ λιθοτομία, ὅθεν ἐξωρύχθη ἡ πέτρα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκτίσθησαν ἡ Κνωσσὸς καὶ ἡ Γόρτυς· καὶ οἱ μὲν τοῖχοι ἀφέθησαν διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς ὀροφῆς, ἀκολουθοῦντες δὲ τὰς φλέβας, ἔκαμαν αὐτὸν τόσον ἑλικοειδῆ.'

Τὴν αὐτὴν γνώμην δέχεται καὶ ἄλλος περιηγητὴς νεώτερος ὁ Γάλλος Σοννίνης, ὅστις ὅμως, καθὼς ὁ Σάνδυς, δὲν ἐπεσκέφθη ποτὲ τὸν λαβύρινθον. Ὁ δὲ Δούγλας, ὁ κατὰ μίμησιν τοῦ Θησέως μὲ κουβάριον μίτου διερευνήσας τὰς διόδους τὸ 1812, ἐναντιοῦται εἰς τοιοῦτον συμπέρασμα, λέγων· ' Εἶναι τάχα διόλου πιθανὸν, ὅτι ἤθελεν ὑπάρχειν σχέδιον τόσον κανονικὸν, θάλαμοι καὶ εἴσοδοι τόσον ὡραῖοι, καὶ πρὸ πάντων περιπλοκὴ τόσον ἔντεχνος, εἰς τὸ ἀποπλανᾶν φανερῶς ἀποβλέπουσα, ἐὰν ὁ σκοπὸς δὲν ἦτον εἰμὴ λιθοτομία; Τὰ εἰς τοὺς χωρικοὺς πατροπαράδοτα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀκόμη σώζεται τὄνομα Λαβύρινθος, ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἀρχαιότητά του· ἀλλ' ὁ καθαυτὸ σκοπὸς, μολονότι φανερὸν ὅτι γενικῶς ἀπέβλεπεν εἰς τὸ κρύπτεσθαι, πρέπει νὰ μένῃ ἀκόμη ἀμφίβολος.'

Ὁ Τουρνεφόρτιος εἶχεν ἤδη ἀποβάλειν ὡς ἄτοπον τὴν περὶ λιθοτομίας ἰδέαν. Ἡ πέτρα, λέγει, δὲν ἔχει κἀνὲν ἰδιαίτερον συστατικὸν—ἡ αὐτὴ εὑρίσκεται εἰς τὸν λόφον τὸν ἀμέσως ἐπάνωθεν τῆς Γόρτυνος καὶ Κνωσσοῦ. Νὰ πιστεύσωμεν λοιπὸν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἤθελαν ζητεῖν μακρὰν, πέραν βουνῶν καὶ κοιλάδων, πρᾶγμα ἐγγὺς αὐτῶν ὑπάρχον; Ἤθελαν ἀράγε προκρίνειν παντὸς εἴδους δυσκολίας μᾶλλον παρὰ νὰ λιθοτομήσωσιν ὅπου ἔμελλαν καὶ νὰ κτίσωσι; Ὕστερον ἀπ' ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, ἐσυμπέρανεν ὁ Τουρνεφόρτιος, ὅτι ἐξαρχῆς ὁ λαβύρινθος ἦτο φύσεως ἔργον ἢ π α ί γ ν ι ο ν, ἀλλ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ἡ χεὶρ φαίνεται εἰς πᾶν αὐτοῦ μέρος, εἴτε δι' εὐχαρίστησιν, εἴτε δι' ὄφελος, τὸν ἐμεγάλυνεν ὅπου ἦτο στενὸς, κ' ἐτακτοποίησε τὰς πλευρὰς, τὴν ὀροφὴν αὐτοῦ, κτλ. ' Οἱ ἀρχαῖοι Κρῆτες,' λέγει, ' πολιτισμένοι ὄντες καὶ φιλόκαλοι, εἶχαν καὶ τὴν κλίσιν καὶ τὴν δύναμιν νὰ τελειώσωσι τὸ σχεδιασθὲν μόνον ὑπὸ τῆς φύσεως. Ἀναμφιβόλως βοσκοί τινες, ἀνακαλύψαντες τὰ ὑπόγεια ταῦτα, παρεχώρησαν εἰς μεγαλητέρους ἄνδρας νὰ κατασκευάσωσιν ἀπ' αὐτὰ τὸν θαυμαστὸν λαβύρινθον, ὅστις ἠδύνατο νὰ χρησιμεύῃ ὡς ἄσυλον διὰ πολλὰς οἰκογενείας, ἐν καιρῷ πολέμου ἢ ἐπὶ τῆς βασιλείας τυράννων, μολονότι τώρα δὲν χρησιμεύει πλὴν ὡς καταγώγιον τῶν νυκτερίδων.' Ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ, ὅτι εἰς αἰῶνας, ὁπότε ἡ λῃστεία καὶ ἡ ἁρπαγὴ ἐνομίζοντο ἡρώων ἀρεταὶ, καὶ ὁπότε τῆς Κρήτης ἐξαιρέτως αἱ θάλασσαι ἔβρυαν ἀπὸ πειρατὰς, οἱ κάτοικοι, φεύγοντες ἐνίοτε ἀπὸ τὰ παράλια, ἤθελαν ἀσμένως καταφεύγειν εἰς κρυπτήριον τόσον ἐξαίρετον καὶ δι' ἑαυτοὺς καὶ διὰ τὴν περιουσίαν των.

Εἰκάζει δὲ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Κρῆτες δὲν ἤγγιξαν τὸ μέρος τοῦ περάσματος, ὅπου ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἔρπῃ τις ἐπὶ χειρῶν καὶ γονάτων, διότι ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσωσιν οἱ μεταγενέστεροι, βλέποντες αὐτὸ, πῶς μὲν ἔγινε τὸ λοιπὸν ὅλον ἀρχικῶς ὑπὸ τῆς φύσεως, πόσον δ' ἐβελτιώθη διὰ τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐργασίας. Ἐπέκεινα τοῦ περάσματος τούτου ὁ λαβύρινθος εἶναι τόσον τακτικὸς καὶ ὡραῖος, ὅσον καὶ πρὸ αὐτοῦ. Εἰς ὑποστήριξιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τουρνεφορτίου πρέπει νὰ ἀναφέρωμεν, ὅτι πολλὰ φυσικὰ ἄντρα καὶ μακρὰ σπήλαια ὑπάρχουν εἰς τὴν ἠφαίστιον ταύτην νῆσον, καὶ ὅτι τὸ πλησιάζον ὄρος Ἴδα εἶναι πολλαχοῦ ἐξ αἰτίας αὐτῶν κηρήθρας ὅμοιον.

Εἰκασίας ἡμετέρας δὲν προσθέτομεν, εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἀφίνοντες τὸ τερπνὸν αὐτὸ στάδιον. Ἂν ἐγνωρίζαμεν, λέγει ὁ κύριος Δούγλας, τὴν ἀρχικὴν σημασίαν τῆς λέξεως Λαβύρινθος, ἥτις κατ' αὐτὸν εἶναι Φοινικική, εὐκολώτερον ἠδυνάμεθα νὰ εἰκάσωμέν τι περὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν χρήσεων αὐτοῦ.

ΟΙ ΑΛΗΘΩΣ ΕΝΑΡΕΤΟΙ.

Οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι ἀγαπῶσι τὴν ἀρετὴν διὰ μόνην αὐτήν· τοιοῦτοι ὅμως εἶναι πολλὰ ὀλίγοι. Αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀληθεῖς ἐρασταὶ τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς θρησκείας. Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἔλεγεν ὁ Ἀρίστιππος, ὅτι δύνανται νὰ ζῶσι καὶ χωρὶς νόμους· ἐρωτηθεὶς ποτε, τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι, ἔφη, ' Ἐὰν πάντες οἱ νόμοι ἀναιρεθῶσιν, ὁμοίως βιώσομεν.' Εἰς αὐτοὺς ἡ ἀρετὴ εἶναι ἕξις, καὶ γίνεται τρόπον τινὰ χρεία φυσική· καὶ ὡς τοὺς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ τρώγωσι μηδὲ νὰ πίνωσιν, οὕτω δὲν ἐμποροῦν νὰ ζήσωσι χωρὶς τὴν καθημερινὴν σπουδὴν καὶ μελέτην τῆς εὐδαιμονίας καὶ δόξης τοῦ ἔθνους των. Ἡ ἀναισθησία, ἡ ἀχαριστία, καὶ αὐτὴ τῶν κακῶν ἀντ' ἀγαθῶν ἀπόδοσις, ἀντὶ νὰ κάμωσι μισητὴν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀρετὴν, τοὺς πληροφοροῦν ἐξ ἐναντίας ὅτι εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. Αὐτοὶ σὲ διδάσκουν, σὲ φωτίζουν, σὲ εὐεργετοῦν, ὄχι διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνης, ἢ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐπαίνων σου, ἀλλὰ διότι νομίζουν χρέος ἀπαραίτητον νὰ σὲ εὐεργετῶσι. Εἰς ὀλίγα λόγια, αὐτοὶ εἶναι ἄλλοι θεοὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀνατέλλοντες τὸν

ἥλιον τῆς διδαχῆς, καὶ βρέχοντες τὰ ζωογόνα ὕδατα τῆς μαθήσεως εἰς ὅλας τὰς ψυχὰς τῶν ἰδίων συμπολιτῶν, διὰ τοῦτο μόνον, ὅτι ἐπιθυμοῦν τὴν κοινὴν ἁπάντων εὐδαιμονίαν. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἐχρημάτισαν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ὁ Σωκράτης καὶ ἄλλοι πολλὰ ὀλίγοι τινές· τοιοῦτοι ἐφάνησαν, κατὰ καιροὺς, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ πολλὰ ὀλίγοι.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ.

Η ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΣ κατέχει ὡς τόπον Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου· καὶ μολονότι οἱ πονηροὶ δύνανται νὰ τὴν ἀμβλύνωσι καὶ νὰ τὴν καυτηριάσωσι, ποτὲ ὅμως δὲν ἰσχύουν ὅλως διόλου νὰ κατασιγάσωσιν ἢ καὶ νὰ ἐξαλείψωσιν αὐτήν. Ἡ δυσάρεστος αὕτη σύμβουλος ἐγειρομένη ἐπιφέρει πολλάκις τρόμον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἁμαρτωλοῦ διὰ τῶν ἐλέγχων καὶ ἀπειλῶν της. Κατὰ μὲν τὴν ἡμέραν περικυκλούμενος ἀπὸ μωροὺς καὶ ἀσυνέτους φίλους, ἢ ὅλως διόλου ἐνασχολούμενος εἰς τὰ κοσμικὰ, εὑρίσκει διαφόρους τρόπους νὰ πνίγῃ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως, ἢ τοὐλάχιστον νὰ μὴ προσέχῃ εἰς αὐτήν· τὴν νύκτα ὅμως, ὅταν κεῖται εἰς τὴν κλίνην του, ὅταν γαληνιῶσι τὰ πάντα περὶ αὐτὸν, ὅταν τὸ σκότος καὶ ἡ μοναξία τὸν βιάζωσι νὰ παραδοθῇ εἰς ἰδίας του σκέψεις, τὸ πρᾶγμα τότε ἀλλάσσει παραπολὺ, τότε ἀκούεται ἡ ἀνεγειρομένη συνείδησις. Πάραυτα σύρει αὐτὴ τὸν ἁμαρτωλὸν ἐνώπιον τοῦ βήματός της, καὶ ὡς κριτὴς τὸν ἐξετάζει, τὸν κρίνει, τὸν καταδικάζει, καὶ τὸν ἐπαπειλεῖ μὲ τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὰς ἁμαρτίας του παιδείαν. Εἰς μάτην προσπαθεῖ τότε ὁ ἀθλιος ν' ἀποφύγῃ τὴν βασανιστικὴν αὐτῆς μάστιγα, ἢ νὰ εὕρῃ καταφύγιον εἰς τὸν ὕπνον. Ὁ ὕπνος πετᾷ ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά του, καὶ αἱ ἁμαρτίαι του παρουσιάζονται εἰς αὐτὸν ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην, καὶ τὸ φορτίον τῶν ἐγκλημάτων γίνεται εἰς αὐτὸν βαρύτερον, ἑωσοῦ, τελευταῖον, πάσχει ὅ,τι καὶ ὁ ἀσεβὴς Βαλτάσαρ εἰς τὴν Βαβυλῶνα, ὅτε ἴδε τὴν μυστικὴν χεῖρα γράφουσαν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ παλατίου του,—διαλύονται οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύος του, καὶ συγκροτοῦνται τὰ γόνατά του.

Καταλαμβάνει δὲ ὅτι ἐξάπαντος πρέπει νὰ κάμῃ τι, καὶ, γνωρίζων ὅτι ἡ προσευχὴ εἶναι χρέος, ἀρχίζει εὐθὺς νὰ προσεύχεται. Προφέρει λοιπὸν ὀλίγας τινὰς λέξεις, ζητῶν ἔλεος, καὶ κάμνει ὀλίγας ἀποφάσεις, καὶ ὑπόσχεται νὰ βελτιωθῇ· ἀφοῦ δὲ τοιουτοτρόπως καθησυχάσῃ ὀπωσοῦν τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως, τέλος παραδίδεται εἰς τὸν ὕπνον. Τὸ πρωὶ ἐξυπνᾷ, χαίρων ὅτι βλέπει ἀκόμη τὸ λαμπρὸν φῶς τῆς ἡμέρας. Ἀλλὰ ποῦ αἱ ἀποφάσεις καὶ ὑποσχέσεις τῆς νυκτός; Φεῦ! Λησμονοῦνται πλέον, καὶ πάλιν αὐτὸς καταναλίσκει τὴν ἡμέραν εἰς τὰς μωρίας καὶ τὰς ἁμαρτίας του, ὡς πρότερον, καὶ τὴν νύκτα σύρεται εἰς τὴν κλίνην, νὰ μαστιγωθῇ πάλιν ἀπὸ τὴν συνείδησιν διότι παρέβη τὰς ὑποσχέσεις του, πάλιν νὰ καθησυχάσῃ τοὺς ἐλέγχους αὐτῆς μὲ ὑποκριτικὰς δεήσεις καὶ ἀποφάσεις, καὶ πάλιν νὰ τὰς καταπατήσῃ ὅλας, ὅταν ἐπιστρέψῃ τὸ φῶς.

Τί πρέπει λοιπὸν νὰ κάμνῃ ὁ ἁμαρτωλὸς, ὅταν αἰσθάνεται τῆς συνειδήσεως τοὺς ἐλέγχους; Πρέπει νὰ προστρέχῃ εὐθὺς εἰς τὸν Χριστὸν, διότι αὐτὸς 'σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.' Τί τὸ ὄφελος νὰ καθησυχάσῃ τις τὴν συνείδησίν του διὰ ὀλίγας μόνον στιγμὰς μὲ ὑποκριτικὰς ἀποφάσεις καὶ ὑποσχέσεις, ἐνῷ δὲν ἔχει τὴν κατὰ Θεὸν λύπην, ἥτις προξενεῖ μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν; 'Ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται,' λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Εἰς μάτην ταράσσεται ὁ ἁμαρτωλὸς ἀπὸ τὴν μαστιγόνουσαν αὐτὸν συνείδησιν, ἂν δὲν προστρέχῃ εἰς τὸν μόνον Σωτῆρα ἡμῶν Χριστόν. 'Ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν, δίκαιον. Καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.' Ἡ συνείδησις πρέπει νὰ ἦναι ὁ παιδαγωγὸς διὰ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν, ὥστε νὰ δικαιωθῶμεν διὰ τῆς πίστεως.

ΛΟΡΔΟΥ ΤΙΝΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΔΑΠΑΝΗΣ.—Ὡς πρὸς τὴν οἰκονομίαν, ἂς ἦναι μετρία ἡ φιλοξενία σου· ἀναλόγως τῆς καταστάσεώς σου, ἀφθονος μᾶλλον παρὰ φειδωλὴ, οὐχὶ ὅμως καὶ πολυδάπανος. Ποτὲ δὲν ἐγνώρισα κάνένα, ὅστις ἐπτώχυνεν ἀπὸ τράπεζαν εὔτακτον. Τινὲς ὅμως φθείρονται μὲ κρυπτὰ ἐλαττώματα, ἔπειτα δὲ κατηγορεῖται ἡ φιλοξενία των. Ἀλλ' ἐξόρισε τὴν βδελυρὰν μέθην ἀπὸ τὸν οἶκόν σου, καθότι αὐτὴ βλάπτει μὲν τὴν ὑγείαν, δαπανᾷ δὲ πάμπολλα, καὶ δὲν κάμνει οὐδεμίαν ἐπίδειξιν. Πρόσεχε μὴν ἐξοδεύῃς ὑπὲρ τὰ τρία τέταρτα τοῦ εἰσοδήματός σου, μήτε ὑπὲρ τὸ ἓν τρίτον αὐτῶν εἰς τὸν οἶκόν σου· καθότι τἄλλα δύο μόλις θέλουν ἐξαρκεῖν διὰ τὰ ἔκτακτά σου, τὰ ὁποῖα θέλουν πάντοτε παραπολὺ ὑπερβαίνειν τὰ τακτικά· ἀλλέως, θέλεις ζήσειν ὡς πτωχὸς ἐπαίτης, ἐνδεὴς πάντοτε.

ΟΡΘΟΤΑΤΑ λέγει κοινή τις παροιμία, Τόσον ἀξίζει ὁ ἄνθρωπος, ὅσον συλλογίζεται. Κατὰ τὸν σοφὸν διδάσκαλον Πεσταλόζην, Τὸ συλλογίζεσθαι φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ γινώσκειν. Πάμπολλα ἐμπορεῖ τις νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ, καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ μανθάνῃ· ἀλλ' οὐδὲν ἐξ αὐτῶν θέλει ποτὲ γνωρίσειν, ἐκτὸς ἐκείνων ὅσα διελογίσθη,—ὅσα διαλογιζόμενος ἔλαμεν ἰδιοκτησίαν τοῦ νοός του. Ὑπερβαίνω λοιπὸν τὰ ὅρια, ἐὰν εἴπω, ὅτι μόνον διὰ τοῦ συλλογίζεσθαι γίνεται ὁ ἄνθρωπος ἀληθῶς ἄνθρωπος; Ἀφαίρεσε τὸν διαλογισμὸν ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, καὶ τί μένει;

Οὐκ ἔκτισται ἀνθρώποις ὑπερηφανία, οὐδὲ ὀργὴ θυμοῦ γεννήματα γυναικῶν.

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΧΗΜΙΚΟΣ. ΑΡΙΘ. 11.

ΤΑ ῥευστὰ ἐκτείνονται διὰ τῆς θερμότητος πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τὰ στερεά. Πρὸς ἀπόδειξιν, ἰδοὺ χύνω νερὸν εἰς τὴν μικρὰν ταύτην φιάλην, ἑωσοῦ δὲν λείπει παρὰ ἓν τέταρτον τοῦ δακτύλου ὥστε νὰ γεμίσῃ· τυλίσσω δὲ περὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς κομμάτιον σύρματος, ὅθεν νὰ τὴν βαστάζω ἔμπροσθεν τοῦ πυρός· ἐὰν τώρα παρατηρήσῃς, θέλεις ἰδεῖν ὅτι, ὅσον θερμαίνεται ἡ φιάλη, τόσον ἀναβαίνει τὸ ὕδωρ εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῆς, καὶ, τέλος, θέλει γεμίσειν διόλου τὴν φιάλην, καὶ μάλιστα θέλει ἐκχειλίσειν, ἐὰν ἀφήσωμεν αὐτὴν πολλὴν ὥραν ἔμπροσθεν τοῦ πυρός. Πλὴν ἂς μὴ κάμωμεν τοῦτο· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ νερὸν φθάσῃ ἕως τὰ χείλη, ἂς ἀπομακρύνωμεν τὴν φιάλην, καὶ ἂς τὴν ἀφήσωμεν νὰ ψυχρανθῇ· μετὰ δὲ μίαν ἢ δύο ὥρας θέλομεν εὑρεῖν τὸ νερὸν εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ λαιμοῦ, ὅπου ἦτο καὶ πρότερον. Ἐκ τοῦ ἁπλοῦ λοιπὸν τούτου πειράματος ἕπεται νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι τὰ ῥευστὰ ἐκτείνονται μὲν διὰ τῆς θερμότητος, συστέλλονται δὲ διὰ τοῦ ψύχους.

Αὐτὸ τοῦτο ἤθελε πάθειν τὸ οἰνόπνευμα, τὸ ἔλαιον, τὸ τερμινθέλαιον, ἢ ἄλλα ῥευστὰ ὁποιαδήποτε· ἀλλ' ἐπειδὴ τῶν εὐφλέκτων τούτων πραγμάτων ἡ μεταχείρισις δὲν εἶναι τόσον ἀσφαλὴς, διὰ τοῦτο μὲ μικροτέρας ποσότητας πρέπει νὰ σὲ δείξω τὰς ἐκτάσεις καὶ τὰς συστολὰς αὐτῶν.

Ἰδοὺ ἐνταῦθα τέσσαρες μακρόστενοι φιάλαι, τῶν δύο ουγγιῶν· εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος ἐφ' ἑκάστης κάμνω σημάδιόν τι· πᾶσα δὲ μία πρέπει νὰ γεμισθῇ ἀπὸ διάφορον ὑγρὸν μέχρι τοῦ σημαδίου· εἰς τὴν πρώτην βάλλω ὕδωρ, εἰς τὴν δευτέραν ἔλαιον, εἰς τὴν τρίτην τερμινθέλαιον, καὶ οἰνόπνευμα εἰς τὴν τετάρτην. Ἰδοὺ τώρα, ἔχω ὁμοίους ὄγκους ἢ μέτρα διαφόρων ῥευστῶν· ἂς ἴδωμεν τί θέλει συμβῆν, ὅταν ὅλα πυρωθῶσιν ὁμοίως.

Στήνω λοιπὸν ὀρθίους τὰς φιάλας εἰς τὴν λεκάνην ταύτην, ἥτις περιέχει ὀλίγον τι ψυχρὸν ὕδωρ, ἔπειτα δὲ χύνω μέσα βραστὸν νερὸν βαθμηδὸν, ὥστε νὰ ἐλαττωθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ὁ κίνδυνος τοῦ νὰ συντριβῶσιν αἱ φιάλαι· δι' αὐτὴν δὲ τὴν αἰτίαν ἔβαλα κατὰ πρῶτον τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἰς τὴν λεκάνην, ὥστε νὰ μετριάσῃ ὁπωσοῦν τὴν καῦσιν τοῦ βραστοῦ ὕδατος.

Αἱ φιάλαι ἐστάθησαν ἤδη πέντε λεπτὰ εἰς τὸ θερμὸν ὕδωρ· τὰς ἐκβάλλω μὲ βίαν, καὶ τὰς στήνω ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς τραπέζης· κύτταξε τώρα ποῦ στέκει καθὲν ἀπὸ τὰ ῥευστά· εἰς τὸ αὐτὸ μέρος ὅπου καὶ πρότερον; Ὄχι· τὸ ὕδωρ ἀνέβη ὀλίγον τι ὑπὲρ τὸ σημεῖον, τὸ ἔλαιον περισσότερον, τὸ τερμινθέλαιον πολὺ μᾶλλον, καὶ τὸ οἰνόπνευμα παραπολὺ περισσότερον. Τί νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τούτου; Ὅτι, ἂν καὶ ὁμοίως θερμανθῶσιν, ἐκτείνονται διαφόρως ἢ ἀνίσως· ὅτι τὸ ἔλαιον καὶ τὸ τερμινθέλαιον εἶναι δεκτικώτερα ἐκτάσεως παρὰ τὸ νερὸν, καὶ ὅτι τὸ οἰνόπνευμα τὰ ὑπερβαίνει ὅλα ὡς πρὸς ταύτην τὴν ἰδιότητα.

Ἂς ψυχρανθῶσιν αἱ φιάλαι καὶ τὰ περιεχόμενά των, καὶ ὅλα τὰ ῥευστὰ θέλουν ἐπανέλθειν εἰς τοὺς προτέρους αὐτῶν ὄγκους.

Ἀλλ' ἴσως ἐρωτήσῃ κάνεῖς, Ταῦτα καὶ ἄλλα ῥευστὰ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκτείνονται, ὡς τὰ στερεά; καὶ διατί λοιπὸν δὲν συντρίβουν τὰς φιάλας; Ἐκτείνονται μὲν κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ μόριά των εἶναι κινητὰ, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀνόμοια τῶν στερεῶν, εὐκόλως συμμορφόνονται μὲ τὸ σχῆμα τῆς φιάλης ἢ τοῦ ἀγγείου, εἰς τὸ ὁποῖον βαλθῶσι· δὲν σπουν τὴν φιάλην, καθότι ὑπάρχει τόπος δι' ἔκτασιν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀναβαίνουν· ὅθεν καὶ φαίνονται κατὰ μίαν μόνον διεύθυνσιν ἐκτεινόμενα· ἀλλ' ἐὰν δὲν ἀφήσωμεν τὸν τόπον τοῦτον, ἐνεργοῦν ἰσχυρότατα.

Ἐδῶ βλέπεις ὑαλίνην φιάλην· τὴν ἐγέμισα ὅλην ἀπὸ ὕδωρ, τὴν ἔφραξα, ἐστερέωσα δὲ τὸν φελλὸν μὲ βουλλοκήριον καὶ μὲ λινόδεσμον (σπάγον). Ἐὰν θέσω τὴν φιάλην ταύτην εἰς λεκάνην θερμοῦ ὕδατος, τὰ περιεχόμενά της θέλουν ἀρχίσειν νὰ ἐκτείνωνται· ἀλλ' ἐπειδὴ τόπος δὲν ὑπάρχει διὰ τὴν ἔκτασιν, ἐνδέχεται ἡ φιάλη νὰ ἀνοίξῃ.

Ἐπειδὴ τὰ ῥευστὰ ἐκτείνονται μὲν διὰ τῆς θερμότητος, συστέλλονται δὲ διὰ τοῦ ψύχους, ἕπεται ὅτι πρέπει ν' ἀλλοιόνεται ἡ εἰδικὴ αὐτῶν βαρύτης· λέγεται δὲ βαρύτης εἰδικὴ τὸ σχετικὸν βάρος σωμάτων ἴσου ὄγκου.

Ἐὰν ζυγίσω τὴν φιάλην ταύτην, ἤ, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, ἐπάρω τὴν τάραν της, ἔπειτα δὲ, γεμίσας αὐτὴν ἀπὸ ὕδωρ, τὴν μεταζυγίσω, εὑρίσκω ὅτι περιέχει χιλίους κόκκους ὕδατος· ἐὰν δὲ τώρα βαστάζω αὐτὴν εἰς τὴν χεῖρά μου ὀλίγην ὥραν, καὶ τὴν θερμάνω, ἡ θερμότης κάμνει τὸ νερὸν νὰ ἐκταθῇ, καὶ ὀλίγον τι κατὰ συνέπειαν θέλει ἐκχυθῆν εἰς τὸν λαιμόν· ὥστε, ἂν τώρα σφογγίσω τὸ ἔξωθεν τῆς φιάλης, καὶ τὴν μεταζυγίσω, εὑρίσκω ὅτι δὲν ζυγίζει ὅσον ἀρχῆτερα· ἡ φιάλη ὅμως εἶναι ἀκόμη πλήρης, τουτέστιν, ἔχω σωστὰ τὸν αὐτὸν ὄγκον ὕδατος, ἀλλὰ, θερμανθὲν, ζυγίζει ὀλιγώτερον· ἡ εἰδικὴ αὐτοῦ βαρύτης ἠλαττώθη.

Ἔστω λοιπόν· τὸ ψυχρὸν ὕδωρ εἶναι βαρύτερον τοῦ θερμοῦ, ὡς καὶ ἀλλεοτρόπως δύναμαι νὰ σὲ τὸ ἀποδείξω.

Ἰδοὺ μέγα ποτήριον σχεδὸν πλῆρες ψυχροῦ ὕδατος· ἰδοὺ καὶ κουπάκιον γέμον ἀπὸ θερμὸν ὕδωρ, ὀλίγον τι κοκκινισμένον, ὥστε νὰ διακρίνεται ἀπὸ τὸ ψυχρόν· λαμβάνω τὴν μικρὰν ταύτην σύριγγα, καὶ γεμίζω αὐτὴν ἀπὸ τὸ ζεστὸν ὕδωρ· ἔπειτα θέτων τὴν ἄκραν αὐτῆς ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, καὶ σχεδὸν ἐγγίζων τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, ἐκθλίβω τὸ θερμὸν ἐλαφρότατα. Κύτταξε, δὲν μιγνύεται μὲ τὸ ψυχρὸν, ἀλλὰ πλέει ἐπ' αὐτοῦ.

Ἂς δοκιμάσωμεν τώρα, ἐὰν τὸ ψυχρὸν ὕδωρ βυθίζεται διὰ τοῦ θερμοῦ· οὕτω δὲ πρέπει νὰ συμβῇ, ἂν ἀληθῶς τὸ ψυχρὸν ἦναι βαρύτερον. Ἰδοὺ ποτήριον σχεδὸν πλῆρες ἀπὸ θερμὸν ὕδωρ· ἀφαιρῶ τὸ ἔμβολον τῆς σύριγγος· βάλλω δὲ τὸν δάκτυλόν μου ἐπὶ τοῦ ἑνὸς ἄκρου, τοῦ μικροτέρου, καὶ γεμίζω αὐτὴν ἀπὸ ψυχρὸν,

ὕδωρ κοκκινωπόν· τούτου γενομένου, ἐπιβάλλω τὸν ἀντίχειρά μου εἰς τὸ μεγάλον ἄκρον, ὥστε νὰ τὸ φράξω, καὶ ἀφαιρῶ τὸν δάκτυλον ἀπὸ τὸ μικρόν· νερὸν δὲν τρέχει· τώρα δὲ, ἀφοῦ θίσω τὸ μικρὸν ἄκρον ὀλίγον τι ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ θερμοῦ ὕδατος, ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ σηκόνω τὸν ἀντίχειρά μου πολλὰ ὀλίγον, καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἀρχίζει νὰ ῥέῃ λεπτότατον· ἰδὲ, πίπτει διὰ τοῦ θερμοῦ ὕδατος, καὶ διὰ μερικὴν ὥραν δὲν μιγνύετσι μ' αὐτό.

Καὶ ἄλλα πολλὰ ἔχω νὰ εἴπω περὶ τῆς ἀξιολόγου ταύτης ὑποθέσεως, ἀλλ' ἐδῶ ἀνάγκη νὰ τελειώσω πρὸς τὸ παρόν.

Ο ΔΟΥΛΟΠΑΡΟΙΚΟΣ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ.

Ο Ρωσσος δουλοπάροικος χρεωστεῖ πρὸς τὸν δεσπότην αὐτοῦ ὑπακοὴν, ὑπηρεσίαν, καὶ φόρον· τὴν ὑπηρεσίαν προσδιώρισεν ὁ νόμος τρεῖς ἡμέρας τὴν ἑβδομάδα ἑκάστον ἀνδρόγυνον. Αἱ δημόσιαι ἀρχαὶ ὀφείλουν πάντοτε νὰ βοηθῶσι τὸν δεσπότην. Ἂν αἱ διαταγαὶ τοῦ κυρίου ἀντιβαίνωσιν εἰς τοὺς νόμους, ὁ δοῦλος δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ τὰς ἐκτελῇ. Δὲν ἐμπορεῖ νὰ νυμφευθῇ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ κυρίου του, οὔτε βιάζεται ὅμως νὰ νυμφευθῇ παρὰ γνώμην ἑαυτοῦ. Ἐὰν εἰς ὑποστατικόν τι ὑπάρχῃ ἔλλειψις ἐπιγάμων γυναικῶν, ἢ ἂν οἱ χωρικοὶ ἅπαντες συγγενεύωσιν, ἄλλος δὲ πλησιάζων ἰδιοκτήτης ἔχῃ τοιαύτας γυναῖκας, εἰς τοιαύτην περίστασιν αἱ γυναῖκες ἐμποροῦν ν' ἀγορασθῶσιν· ὁπότε δὲ ἤθελε τύχειν, καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ χωρικοί του νὰ στερῶνται τὰ διὰ τὴν ἀγορὰν ταύτην ἀναγκαῖα χρήματα, τότε ὁ ἀγοραστὴς συμφωνεῖ νὰ ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν πωλητὴν μίαν γυναῖκα ἀνεπίγαμον διὰ πᾶσαν ἐπίγαμον, τὴν ὁποίαν ἐκεῖνος ἤθελε τὸν παραδώσειν. Καὶ ὁ δεσπότης καὶ οἱ χωρικοί του εἶναι ὑπεύθυνοι εἰς τὴν κυβέρνησιν δι' ὅλους τοὺς δημοσίους φόρους, οἱ δὲ χωρικοὶ εἶναι προσωπικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὸν κεφαλικὸν φόρον, δι' ὅλα τὰ εἰς τὴν γῆν ἐπιτιθέμενα βάρη, καὶ διὰ τὴν χορηγίαν τῶν στρατευσίμων. Ὁ δεσπότης χρεωστεῖ νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ζωοτροφίαν τῶν χωρικῶν αὐτοῦ, καὶ δὲν συγχωρεῖται ν' ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτῶν πλειοτέραν δουλευσιν ἀπὸ τρία ἡμερολάμματα τὴν ἑβδομάδα. Παῖδες, προχωρημένοι τὴν ἡλικίαν, δὲν ὑπόκεινται νομίμως εἰς τὸ νὰ δουλεύωσιν, ἐνόσῳ μένουν ἄγαμοι· ἀλλ' ὁ κανονισμὸς οὗτος γενικῶς δὲν φυλάσσεται. Χρείας τυχούσης, ὁ δεσπότης ἐμπορεῖ νὰ βιάσῃ τοὺς χωρικοὺς νὰ κατοικῶσιν ὑπὸ τὴν ἰδίαν του στέγην, ἢ ἐπὶ τοῦ ἰδίου του ἀγροῦ, καὶ νὰ μεταχειρισθῇ ὅλην τὴν οἰκογένειαν εἰς τὸ νὰ ἐργάζεται πρὸς διατήρησιν ἑαυτοῦ. Ὁ χωρικὸς δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐγκαλέσῃ τὸν ἴδιόν του κύριον· μάλιστα δὲ, ὅλαι του αἱ πράξεις ἀκυροῦνται, ἐὰν ὁ δεσπότης φανῇ ἢ ἔχῃ συνήγορον εἰς τὸ κριτήριον· ἀλλὰ συγχωρεῖται νὰ καταμηνύσῃ τὸν αὐθέντην δι' ἔγκλημα καθοσιώσεως, καὶ διὰ κρύψιμον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δουλοπαροίκων του. Μολονότι δὲν ὑπάρχει νόμος παρέχων εἰς τὸν δεσπότην τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν τὰ τῶν δουλοπαροίκων αὐτοῦ κτήματα, ἐπειδὴ ὅμως δὲν εἰσακούεται ὁ ἄθλιος ἐνώπιον δημοσίου κριτηρίου, καὶ προσέτι διὰ τοὺς ἀρχαίους περὶ δουλείας νόμους, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ λάβῃ ὁ χωρικὸς τὰ δίκαιά του. Ὁ διοικητὴς ἑκάστης ἐπαρχίας ὀφείλει νὰ ἐμποδίζῃ ἢ νὰ παιδεύῃ πράξεις τυραννικὰς ἐκ μέρους τοῦ δεσπότου. Ὁ χωρικὸς δὲν συγχωρεῖται ν' ἀλλάξῃ τὸν τόπον τῆς διατριβῆς του· δραπέται χρεία νὰ παραδίδωνται εἰς τοὺς κυρίους των· ὁ δεσπότης ἔχει δύναμιν νὰ κολάζῃ τὸν χωρικὸν, ἀλλ' οὔτε μὲ λιμοκτονίαν, οὔτε μὲ κολόβωσιν, οὔτε μὲ θάνατον· ἐμπορεῖ νὰ τὸν κάμῃ νεοσύλλεκτον, νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ λεγόμενον διορθωτήριον, καὶ νὰ τὸν βιάσῃ ὥστε νὰ κατοικήσῃ ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ του, ὅπου καὶ ἂν αὐτὸς θέλῃ, ἂν δὲν ἦναι ἱκανὸς πρὸς δούλευσιν. Ὁ δεσπότης λαμβάνει δικαιωματικῶς ἀποζημίωσιν διὰ πάντα χωρικὸν, ὅστις ἤθελε φονευθῆν ἐκ προμελέτης ἢ καὶ κατὰ συμβεβηκός. Ἐμπορεῖ δὲ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν χωρικόν του, καὶ προσέτι νὰ πωλήσῃ αὐτὸν μὲ γῆν ἢ χωρὶς γῆν· ἀλλὰ δὲν ἐμπορεῖ νὰ τὸν διαχωρίσῃ ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του, οὔτε νὰ τὸν πωλήσῃ δημοσίως εἰς τὸν πλειοδοτοῦντα. Πολλοὺς ὅμως τῶν καταθλιπτικῶν τούτων κανονισμῶν ἐμετρίασε βαθμηδὸν ἡ συνήθεια· λαμβάνει δὲ τὴν τραχυτέραν μεταχείρισιν ὁ χωρικὸς εἰς τὰ ὑποστατικὰ τῶν μικρῶν γαιοκτητόρων.—Ἐκ Πραγματείας περὶ τῶν γενικῶν Νόμων τοῦ Ῥωσσικοῦ Κράτους· ἐν Πετρουπόλει, 1833.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘΟΜΙΛΟΥΜΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ κοινὴ σημερινὴ γλῶσσα σώζει, ἂν καὶ ἀλλοιωμένον εἰς πολλὰ, μέγα μέρος τῆς λεξικῆς ὕλης τῆς παλαιᾶς Ἑλληνικῆς γλώσσης· καὶ πολλαὶ λέξεις, τὸ φαινόμενον χυδαῖαι, χρησιμεύουν εἰς πληρεστέραν κατάληψιν τῶν ὀρθὰ γραμμένων, καὶ διόρθωσιν τῶν ἐσφαλμένων παλαιῶν λέξεων, καὶ μάλιστα τῶν εὑρισκομένων εἰς ἀρχαῖα Λεξικὰ ἢ Γλωσσάρια, ὡς εἶναι ὁ Ἡσύχιος, ὁ Σουΐδας, καὶ ἄλλοι. Ἀπὸ τὰς συνήθεις σημερινὰς λέξεις, ὅσαι δὲν εἶναι προφανῶς ξέναι δὲν ἐπλάσθησαν ἀπὸ ἡμᾶς χθὲς ἢ προχθὲς, ἀλλ' ἀνάγονται ἐξάπαντος εἰς κάμμίαν διάλεκτον τῆς παλαιᾶς. Πολλὰς τοιαύτας ἀνεκάλυψε, καὶ πλειοτέρας ἔχει νὰ ἀνακαλύψῃ, ἡ κριτικὴ ἐτυμολογία, ἂν οἱ ἐπιστήμονες τῆς προγονικῆς γλώσσης σπουδάζωσιν ἐντάμα καὶ τὴν μητρικὴν αὐτῶν κοινὴν γλῶσσαν. Ἀπὸ τὰ σημερινὰ πολιτισμένα τῆς Εὐρώπης ἔθνη κἀνὲν ἴσως δὲν ἐφύλαξε τόσην ὕλην τῆς προγονικῆς του γλώσσης, ὅσην ἐκληρονομήσαμεν κατ' εὐτυχίαν ἡμεῖς ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς οἱ νέοι Ἕλληνες.

Τὸ εὐτύχημα τοῦτο συνεργεῖ νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχεστέρους καὶ εἰς τὸν καλλωπισμὸν τῆς γλώσσης, ὥστε νὰ καταστα θῇ μία τῶν σημερινῶν καλῶν γλωσσῶν (ἴσως ἡ καλλίστη), ἂν οἱ μορφωταί της διακρίνωσι μὲ προσοχὴν τὰ φυσικά της στολίσματα ἀπ' ὅσα, ἂν κ' ἐρανισμένα μὲ σκοπὸν καλλωπισμοῦ ἀπὸ τὴν παλαιὰν,

τὴν ἀσχημίζουν μᾶλλον, τὸ δὲ χειρότερον καὶ τὴν πτωχίζουν. Ὁ καλλωπιστὴς τῆς γλώσσης του Γραικὸς ἔχει τοῦτο κέρδος ὑπὲρ τοὺς καλλωπίσαντας τὰς ἰδίας γλώσσας ἀλλογενεῖς (ἀξιεπαίνους διὰ τὰ κατωρθωμένα, ἀμέμπτους δι' ὅσα δὲν τοὺς ἐσυγχωρεῖτο νὰ κατορθώσωσιν), ὅτι ἡ ἀπὸ τοὺς προγόνους εἰς ἡμᾶς διαδοθεῖσα λεξικὴ ὕλη, εἶναι ὄχι μόνον πλουσιωτάτη, ἀλλὰ καὶ εὐκολόπλαστος, διὰ τὴν θαυμαστὴν παραγωγικὴν ἀναλογίαν, τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὴν σύνθεσιν τῶν λέξεων, καὶ ἄλλα πολλά της προτερήματα, τὰ ὁποῖα τὸν συγχωροῦν νὰ μορφώσῃ τοὺς γραμμένους κἀν του λόγους χωρὶς ξενισμόν.

Τοῦ ξενισμοῦ τούτου παραδείγματα ἀπαντῶνται μάλιστα εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀπό τινας ἀκόμη σπουδαζόμενον ὕφος τοῦ λόγου, τὸ ὀνομαζόμενον Μιξοβάρβαρον, καὶ πολὺ δικαιότερον νὰ ὀνομασθῇ, ὡς καὶ ἄλλοτε τὸ ἔλεγα, Μακαρονικόν·

Πρόσθε λέων, ὄπισθεν δε δράκων, μέση δὲ χίμαιρα.

Τὸ βάρβαρον εἶναι λέξις σχετικὴ, οὐδὲ δύναται πλέον νὰ ἐπιτεθῇ εἰς τὴν σημερινὴν γλῶσσαν, ἀφοῦ ἔπαυσε πρὸ πολλοῦ νὰ λαλῆται ἡ παλαιά. Ἡ σήμερον λαλουμένη δὲν εἶναι οὔτε βάρβαρος, οὔτ' Ἑλληνική, ἀλλὰ νία νέου ἔθνους γλῶσσα, θυγάτηρ καὶ κληρονόμος παλαιᾶς πλουσιωτάτης γλώσσης τῆς Ἑλληνικῆς. Συγχωρεῖται ὁ λαλῶν, ἢ γράφων, νὰ κανονίζῃ καὶ νὰ καλλωπίζῃ εἰς τὸ εὐσχημότερον τὰς συνειθισμένας λέξεις, ἀλλ' ὄχι νὰ βάλλῃ εἰς τόπον αὐτῶν ἄλλας παλαιὰς, διὰ τοῦτο μόνον ὅτι εἶναι ἀρχαιότεραι. Γράφομεν ὄχι διὰ τοὺς πρὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἀποθανόντας προπάτορας, ἀλλὰ διὰ τοὺς σημερινοὺς ὁμογενεῖς καὶ συγχρόνους ἡμῶν Ἕλληνας.

Πρῶτον ἔργον τοῦ κανονιστοῦ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ τὴν καθαρίζῃ ἀπὸ τὰ ἀληθῶς ξενικὰ ὀνόματα, ὁποῖα εἶναι τὰ Ἰταλικὰ, τὰ Τουρκικὰ, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλὰ καὶ ταῦτα πάλιν, ὄχι ὅλα χωρὶς διάκρισιν, ἐπειδὴ οὐδ' οἱ παλαιοὶ ἴσχυσαν νὰ λυτρώσωσι τὴν ὡραίαν αὐτῶν γλῶσσαν ἀπὸ πολλὰς Ἀραβικὰς, Ἑβραϊκὰς, Περσικὰς, ἀκόμη καὶ Ἰνδικὰς λέξεις.

Ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ βάλῃ εἰς τόπον τῶν συνειθισμένων νέας ἄλλας λέξεις, χρεωστεῖ πρῶτον νὰ ἐρευνᾷ μὴ δὲν σώζεται ἤδη εἰς τὴν γλῶσσάν του ὅ,τι ματαίως ζητεῖ· καὶ ἂν δὲν τὸ εὕρῃ, νὰ τὸ δανείζεται ἀπὸ τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὸν παλαιὸν καὶ εἰς τὸν παρακμάζοντα Ἑλληνισμὸν πολλὰ συνώνυμα, διαλέγων ἀπὸ ταῦτα τὸ εὐκολώτερον νὰ νοηθῇ καὶ ἀπὸ τὸν ἀπαίδευτον τῆς παλαιᾶς γλώσσης.

Δεύτερον ἔργον εἶναι νὰ κανονίσῃ τὰ ὄντως ἀκανόνιστα, ὅταν μάλιστα ὁ κανονισμὸς στέκῃ εἰς ἑνὸς ἢ δύο στοιχείων ἀνεπαίσθητον, καὶ ἀκολούθως ὄχι παράξενον μεταβολήν. Τοιαῦτα εἶναι πολλὰ ῥήματα βαρβαροκατάληκτα, τῶν ὁποίων χωρὶς βίαν ἐμπορεῖ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἀρχαίαν γνησίαν κατάληξιν.

Τρίτον, νὰ προσέχῃ εἰς τὴν χρῆσιν τῶν λεγομένων μορίων, ὡς εἶναι τὸ Οὐδὲ, τὸ Οὔτε, τὸ Μηδὲ, τὸ Μήτε, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα κυριεύει ἀκόμη πολλὴ σύγχυσις, μολονότι ἐμποροῦμεν νὰ διακρίνωμεν τινὰ ἐξ αὐτῶν (ἂν ὄχι ὅλα), χωρὶς ξενισμὸν, ὡς τὰ ἐδιάκριναν οἱ πρόγονοί μας. Ἡ ἄρνησις εἰς τὴν ὁριστικὴν ἔγκλισιν, ὅταν ἦναι χρεία διπλῶ εως, πρέπει νὰ διπλόνεται μὲ ἄρνησιν, καὶ ἡ ἀπαγόρευσις εἰς τὰς λοιπὰς μὲ ἀπαγόρευσιν, διὰ νὰ μὴ συγχέωνται ὅσα αὐτὴ τῶν λέξεων ἡ φύσις ἐδιάκρινε. Τοιαῦται συγχύσεις καὶ ἀνωμαλίαι ἀπαντῶνται εἰς τοὺς αὐτοσχεδίους μου στοχασμοὺς τόσον συχναὶ, ὥστε δὲν ἔχει κἀνεῖς νὰ μὲ ὑποπτευθῇ, ὅτι, συμβουλεύων τὴν ἀποφυγὴν αὐτῶν, σκοπεύω νὰ μεμφθῶ κἀνένα.

Μόνον σκοπὸν καὶ μόνην ἐπιθυμίαν ἔχω νὰ καλλύνωμεν τὴν γλῶσσαν, ἀρχίζοντες ἀπ' ἐκεῖνα, ὅσων ὁ καλλωπισμὸς δὲν ξενίζει οὐδὲ τῶν χυδαίων τὴν ἀκοήν· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ νὰ προβαίνωμεν κατὰ μικρὸν καὶ χωρὶς βίαν, προσλαμβάνοντες ἢ ἀποβάλλοντες ὅσα συγχωροῦνται ἀπὸ τὴν ἰδέαν τοῦ λόγου τοῦ γράφοντος, καὶ ἀπὸ τὴν κατάληψιν τοῦ μέλλοντος νὰ ἀναγνώσῃ τὰ γραφόμενα. Ἄλλη εἶναι ἡ ἰδέα βιβλίου μαθηματικοῦ, μεταφυσικοῦ, φυσικοῦ, ἰατρικοῦ, καὶ ἄλλη ἱστορικοῦ, ἠθικοῦ, ἢ θρησκευτικοῦ. Τὰ πρῶτα γράφονται διὰ τοὺς γνωρίζοντας ἢ σπουδάζοντας νὰ γνωρίσωσι τὰς ἐπιστήμας, καὶ πρέπει νὰ γράφωνται μὲ ὅρους τεχνικοὺς, ἤγουν λέξεις ἰδίας καθωσιωμένας εἰς καθεμίαν ἐπιστήμην Τὰ δὲ ἱστορικὰ, ἠθικὰ, ἢ θρησκευτικὰ συντάγματα, ἐπειδὴ γράφονται εἰς χρῆσιν ὅλου χωρὶς ἐξαίρεσιν τοῦ ἔθνους, δὲν συγχωροῦν οὔτε λέξεις οὔτε συντάξεις ἀκατανοήτους εἰς τὸν ἀναγνώστην, πλὴν ἂν εὑρίσκωνται καὶ εἰς αὐτὰ τεχνικοὶ τινὲς ὅροι, ἴδιαι τῆς ὕλης λέξεις.

Ἀλλὰ καὶ ταύτας δύναται ὁ γράφων νὰ τὰς κάμῃ νοητὰς, ἢ μὲ ὑποσημείωσιν τινὰ, ἢ, ὡς ἔλεγ' ἄλλοτε, τοπίζων τὴν λέξιν εἰς τοιοῦτον μέρος τῆς περιόδου, ὅπου δύναται νὰ τὴν μαντεύσῃ ὁ ἀναγνώστης, μόνον ὁδηγούμενος ἀπὸ τὰς περικύκλῳ ταύτης ἄλλας λέξεις.

Τέταρτον ἔργον τοῦ κανονιστοῦ τῆς γλώσσης εἶναι νὰ ἀποφεύγῃ, ὅσον δύναται, τὴν φυσικὰ προξενουμένην ἀηδίαν ἀπὸ τὴν ἐπανάληψιν τῶν αὐτῶν συνδέσμων, ἐπιῤῥημάτων, προθέσεων, ἢ ἄλλων μορίων, τῶν αὐτῶν πτώσεων εἰς τὰ ὀνόματα, ἢ ἐγκλίσεων εἰς τὰ ῥήματα, εἰς βραχυλογίαν, τῶν αὐτῶν φωνῶν τὴν ἤχησιν, ἢ τὴν ἐπισώρευσιν πολλῶν παρασίτων (ὡς τὰς ὀνομάζουν) λέξεων. Τῶν τοιούτων ἡ προσθήκη παραλύει τὸ ὕφος, ὡς ἐξεναντίας ἡ ἀφαίρεσις τὸ κάμνει γοργότερον, καὶ ἀκολούθως πλέον εὐάρεστον εἰς τὴν ἀκοήν. Ὁ λόγος πρέπει νὰ βαδίζῃ, ὡς στρατιώτης θαῤῥαλέος, ὄχι νὰ σύρεται ὡς αἰχμάλωτος.—Κοραης.

Ο ΠΡΟ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ ΕΛΕΦΑΣ.—Πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ὑπῆρχεν ἐλέφας, πολὺ μεγαλήτερος τοῦ νῦν ἐγνωσμένου· τόσον δὲ πολυάριθμα λείψανα τοῦ θηρίου ἐκείνου σώζονται εἰς τὴν ἀρκτῴαν Εὐρώπην,

ὥστε οἱ χωρικοὶ, ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον, καταγίνονται εἰς ζήτησιν τοῦ καθ' ὅλην τὴν ψυχρὰν χώραν τῆς ἄρκτου διεσκορπισμένου ἐλεφαντόδοντος. Μολονότι δὲ εἶναι τουλάχιστον χίλιοι χρόνοι ἀφοῦ ἤρχισεν ἡ ζήτησις αὕτη, ἡ εὑρισκομένη ποσότης, μ' ὅλα ταῦτα, ποσῶς δὲν ὠλιγόστευσε. Τοῦτο εἶναι ἀληθῶς ἐκπληκτικόν· καθότι ἀποδεικνύει ὅτι τὰ τέρατα ἐκεῖνα—τόσον μεγάλα, ὥστε ὁ νεώτερος Ἀσιατικὸς ἐλέφας ἤθελε φανῆν μικρὸς εἰς τὸ πλάγιον αὐτῶν—ἦσαν τόσον πολυπληθῆ, ὅσον οἱ βόνασοι τῆς Ἀμερικῆς. Ἀναμφιβόλως, ἀγέλαι ἄπειροι συνωδοιπόρουν εἰς ζήτησιν τροφῆς καθ' ὅλην τὴν ἤπειρον. Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς τὰ ὀστᾶ τοῦ ἐλέφαντος τούτου εὑρίσκονται πανταχοῦ ἐστρωμένα, ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου τῶν Καναδῶν ἑωσοῦ ἡ γῆ ἐξετάσθη πρὸς μεσημβρίαν καὶ δυσμάς. Τοῦ Ἀμερικανοῦ ἡ κατασκευὴ διέφερεν οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν τοῦ Εὐρωπαίου, ἐπειδὴ ἐκεῖνος μὲν εἶχε τοὺς χαυλιόδοντας ὀλίγον τι κυρτοὺς, οὗτος δὲ τοὺς εἶχεν εἰς εἶδος δρεπάνου. Πόσον φοβερὰ πρέπει νὰ ἦτον ἡ καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς μεταβολὴ, ἥτις, κατὰ τὸ φαινόμενον, διαμιᾶς ἐξωλόθρευσεν ἅπασαν τὴν γενεὰν καὶ ἀπὸ τὰς δύο ἠπείρους!

Καταβρωσις Βιβλιων.—Ἱστορεῖται περὶ τῆς πολυμαθοῦς Γαλλίδος Madame de Stael Holstein, ὅτι, πρὶν γένῃ δεκαπενταετὴς, εἶχε ποτὲ καταφάγειν 600 μυθιστορίας εἰς τρεῖς μῆνας, ὥστε κατὰ μέσον ὅρον πρέπει νὰ ἀνεγίνωσκεν ὑπὲρ τὰς ἓξ τὴν ἡμέραν. Ὁ Λοδοβίκος ΙΣΤ'., κατὰ τὸ διάστημα τῶν πέντε μηνῶν καὶ ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς πρὸ τοῦ θανάτου φυλακώσεώς του, ἀνέγνωσεν 157 τόμους, ἢ ἕνα τὴν ἡμέραν. Ἐὰν δὲ ἡ τοιαύτη λαιμαργία ἦτο συγγνωστὴ εἰς τὰς περιστάσεις τοῦ Λοδοβίκου, ὄχι ὅμως βέβαια καὶ εἰς τὰς περιστάσεις νεάνιδος δεκατετραετοῦς ἢ δεκαπενταετοῦς. Πῶς δύναται νὰ ἔχῃ καιρὸν διὰ σκέψιν ὁ τόσον ταχέως ἀναγινώσκων; Οἱ τὰ βιβλία οὕτω κατατρώγοντες κάμνουν κατάχρησιν τῆς φύσεως τόσον δεινοτέραν τῶν ὑπερφορτονόντων τοὺς ἑαυτῶν στομάχους, καθόσον αἱ νοητικαὶ δυνάμεις ὑπερβαίνουν τὰς ζωϊκὰς ὁρμάς. Πάμπολλοι νέοι ἐξοδεύουν τὸν καιρὸν εἰς διηνεκῆ ἀνάγνωσιν, ἢ μᾶλλον εἰς τὸ κατατρώγειν βιβλία. Καὶ εἶναι μὲν ἡ τροφὴ αὕτη ἐλαφρά· πλὴν, ἐνασχολοῦσα τὰς νοητικὰς δυνάμεις εἰς ἀκάρπους ἀγῶνας, ἀποκλείει τροφὴν καλητέρας ποιότητος.

Κρανιον της βασιλισσης Ματιλδας.—Ὁ εἰς Στοκόλμην κύριος Βερζέλιος ἔστειλε, τὸ 1820, πρὸς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν τὸ κρανίον τοῦ Καρτεσίου, ἀποθανόντος εἰς Σβεκιαν τὸ 1650. Ὁ Κυβιὲρ, ὅστις πρῶτος παρέλαβε τὸ δῶρον τοῦτο τοῦ σοφοῦ Σβέδου, παρετήρησε κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν, ὅτι κρανία καὶ ἄλλα ὀστᾶ ἐμποροῦν νὰ διαφυλαχθῶσιν εἰς μολύβδινα κιβώτια ὑπὲρ τὰ 700 ἔτη. Πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς γνώμης ταύτης ἀνέφερεν ὡς παράδειγμα, ὅτι τὸ κρανίον καὶ τὰ ὀστᾶ τῆς βασιλίσσης Ματιλδας (ἥτις ἀπέθανε τὸ 1183) εἶχαν εὑρεθῆν καλῶς διατετηρημένα εἰς τὸν τάφον αὐτῆς, εἰς τὸ ἐν Καὲν γυναικεῖον μοναστήριον.

Το 1827, φάλαινά τις εὑρέθη νεκρὰ εἰς τὰ παράλια τοῦ Βελγίου, τὴν ὁποίαν ἐξετάσαντες, ὑπέθεσαν ὅτι ἔζησεν ἐννεακόσια ἢ χίλια ἔτη. Τὸ μῆκος, πλάτος, καὶ βάρος τοῦ τερατώδους τούτου θηρίου ἦσαν ὡς ἕπεται·

	Πόδες.
Ὁλικὸν μῆκος	95
Πλάτος	18
Μῆκος τῆς κεφαλῆς	22
Ὕψος τοῦ κρανίου	4½
Μῆκος τοῦ βαχοκοκκάλου	69½
Ἀριθμὸς τῶν πλευρῶν, 23, μῆκος	9
Μῆκος τῶν πτερυγίων	12½
Πλάτος τῆς οὐρᾶς	29½
Μῆκος τῆς αὐτῆς	3

Βάρος, ὅταν εὑρέθη, 249 τόνοι, ἢ 430,000 λίτραι, ὀκάδες 174,545.

Ποσότης ἐλαίου ἐξαχθέντος, λίτραι 40,000, ὀκάδες 14,545.

Μανια.—Ἀπεδείχθη ὅτι αἱ γυναῖκες ὑπόκεινται εἰς παραφροσύνην πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ὑπάρχουν 11,119 μανιακοὶ, καὶ 13,964 μανιακαί. Εἰς τὰ Μεδιόλανα, οἱ μὲν ἄνδρες εἶναι 2,609, αἱ δὲ γυναῖκες 3,207· καὶ εἰς τὴν Σκωτίαν, τὸ 1818, ἦσαν 2,311 ἄρρενες, καὶ 3,339 θήλειαι. Οἱ ἔγγαμοι ὑπόκεινται εἰς τὴν νόσον ταύτην ὀλιγώτερον ἀπὸ τοὺς ἀγάμους· τοῦτο δὲ προέρχεται ἀπὸ τὴν ὁποίαν γενικῶς συνεπιφέρει ὁ γάμος εὐταξίαν ζωῆς, καὶ παθῶν μετριότητα. Ὅσον πλειοτέρας μερίμνας ἔχει ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅσον πλέον ἔκδοτος εἶναι εἰς τὰς ἡδονὰς, τόσον εὐκολώτερα ὑποπίπτει εἰς τὸ πάθος τοῦτο. Ἐκ 279 ἀσθενῶν, οἵτινες εἰσῆλθαν εἰς φρενοκομεῖόν τι, 96 ἀνῆκαν εἰς τὸ στράτευμα, 63 ἦσαν ἔμποροι, 60 κτηματίαι, 31 γεωργοὶ ἢ κηπουροὶ, 15 λόγιοι, 6 ἐκκλησιαστικοὶ, 6 ἰατροὶ, καὶ 2 χημικοί. Εἰς ἄλλο τι φρενοκομεῖον ἐμβῆκαν 129, ἐκ τῶν ὁποίων 1 ἦτο διδάσκαλος, 5 ἰατροὶ, 7 γεωργοὶ, 11 μαθηταὶ πανεπιστημίων, 11 νομικοὶ, 14 κτηματίαι, 14 κληρικοὶ, 29 ἐκ τοῦ στρατεύματος ἢ τοῦ ναυτικοῦ, καὶ 37 ἔμποροι. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ἄλλου τινὸς, ἦσαν 50 ἔμποροι, στρατιωτικοὶ 33, σπουδασταὶ 25, ὑπουργικοὶ 21, δικηγόροι 11, καὶ τεχνῖται 6.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φρενολήπτων εἰς τὴν Ἀγγλίαν λογαριάζεται ὡς 10,000, εἰς δὲ τὴν Σκωτίαν 4,000. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπάρχει ἕνας φρενόληπτος διὰ κάθε 782 κατοίκους· εἰς τὴν Οὐαλλίαν, ἕνας πρὸς 800· καὶ εἰς τὴν Σκωτίαν, ἕνας πρὸς 574. Εἰς τὴν Γαλλίαν, ἕνας πρὸς 1000· εἰς τὰς παρὰ τὸν Ῥῆνον Προυσσικὰς ἐπαρχίας, ἕνας πρὸς 666· εἰς τὴν Νορβεγίαν, ἕνας πρὸς 551· εἰς δὲ τὴν Ἀμερικανὴν Πολιτείαν Νεοβόρακον, ἕνας πρὸς 275! Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι πάσχουν ἀπὸ τὸ δεινὸν τοῦτο μᾶλλον ὁποιουδήποτε ἄλλου μέρους τῆς γνωστῆς οἰκουμένης.